

Pacte del Temps

Per promoure la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral a Barcelona

BCN

Temps

2014
ANY INTERNACIONAL
DE LA FÀMILIA

[bcn.cat/
pactedeltemps](http://bcn.cat/pactedeltemps)

Ajuntament de
Barcelona

Pacte del Temps

Per promoure la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral a Barcelona

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Antecedents	8
3. Metodologia	9
4. Principis transversals	11
5. Objectius	15
6. Mesures	18
7. Compromís per al bienni 2014-2015	24
Annex	28

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

1. INTRODUCCIÓ

La manera com organitzem i gestionem el temps quotidià ha esdevingut un problema comú a la nostra societat i, amb els anys, augmenta progressivament la preocupació per la dificultat de compatibilitzar la vida personal, familiar i laboral.

Des de l'any 2004, l'Ajuntament de Barcelona promou diverses **polítiques per fer compatibles els diferents temps de la vida quotidiana**. Es tracta d'accions orientades a millorar la qualitat de vida a la ciutat i a convertir Barcelona en una ciutat referent en la gestió i conciliació dels temps socials.

La Regidoria de Família, Infància, Usos del Temps i Discapacitats de l'Ajuntament de Barcelona (Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports), a través del Programa de Temps i Qualitat de Vida, impulsa el procés d'elaboració del Pacte del Temps de Barcelona: **un gran acord social** que ha de permetre abordar problemes com ara l'harmonització de la vida laboral i familiar, l'assoliment de temps lliure o la gestió del temps personal.

L'abril del 2011, el Consell de Ciutat va aprovar el document ***Pacte del Temps, per una ciutat amb qualitat de vida i sostenible adaptada als ritmes de vida de les persones***, en què es definien els objectius i les mesures que s'havien d'adoptar per «construir conjuntament (Administració, associacions i entitats) una ciutat adaptada als ritmes de vida de les persones i que promou la qualitat de vida i la sostenibilitat». **Aquell document va servir de base per endegar un procés participatiu més ampli en què s'ha debatut l'orientació estratègica del Pacte del Temps i s'ha buscat la implicació d'un elevat nombre d'agents econòmics i socials de la ciutat.**

Aquest document recull el resultat del procés participatiu i defineix **els objectius i el marc compartit amb què l'Ajuntament de Barcelona i els agents socials i econòmics es comprometen a possibilitar millores en l'organització social del temps i en la qualitat de vida i el benestar quotidià**.

El Pacte del Temps és un procés que evolucionarà d'acord amb els reptes que generi Barcelona. És un espai de diàleg i de compromís recíproc; una fórmula per arribar a acords i construir conjuntament, entre Administració, organitzacions i ciutadania, una ciutat adaptada als ritmes de vida de les persones i que promou la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

1.1.

El temps social a la ciutat de Barcelona

En l'actualitat, pràcticament tothom té problemes de temps. La família, les activitats de cura, la formació, el món laboral, la vida social i l'oci conviuen en conflicte. Els canvis que han acompanyat el pas de la societat industrial a la societat de la informació han modificat les formes de vida i han generat desequilibris en la gestió del temps quotidià.

Afrontar el repte de trobar una relació satisfactòria entre la vida personal, familiar i laboral no és gens senzill. Avui dia vivim en una societat més plural i polièdrica, on dones i homes, joves i grans, rics i pobres viuen temps diferents i tenen necessitats de temps que van canviant al llarg de la vida. Possiblement no hi hagi una solució única i vàlida per a tothom, sinó que **s'han de trobar respostes i accions que s'adaptin a aquesta diversitat i que siguin capaces d'evolucionar a mesura que ho fa la ciutat.**

Les investigacions realitzades en les darreres dècades han posat de manifest les desigualtats i els malestars generats per una organització social del temps que no satisfà les necessitats i preferències de les persones, els desequilibris existents en el repartiment del temps entre dones i homes, la difícil compaginació dels horaris i calendaris laborals i familiars, o la variació dels requeriments de temps quotidians al llarg del cicle de vida.

Són molts els aspectes que han canviat en els últims decennis i que afecten de ple l'organització social del temps. Com satisfer, doncs, les múltiples necessitats d'una ciutat plural? El Pacte del Temps ha de poder respondre a uns reptes que van més enllà de la compaginació dels horaris laborals i familiars, que són propis d'una societat diversa i entre els quals destaquen:

- El procés de terciarització econòmica i d'increment de l'activitat turística a la ciutat.
- Els canvis en les condicions de treball i la creixent flexibilitat d'horaris i d'espais de treball.
- La transformació familiar, el creixement de l'ocupació laboral femenina i la necessitat de redefinir els serveis de suport a les famílies i de coresponsabilitat pública i privada en l'atenció i cura de les persones.
- Els canvis demogràfics i les necessitats derivades de l'envelliment de la població.
- L'heterogeneïtat poblacional, fruit de l'arribada de persones nouvingudes.
- La creixent demanda de diversificació i d'ampliació dels horaris de les activitats, dels serveis i dels equipaments de la ciutat.
- La demanda de serveis de proximitat i de reivindicació de vida als barris.
- Les millores de mobilitat d'una ciutat integrada funcionalment en la seva àrea metropolitana.
- L'emergència de nous valors pel que fa al temps i la importància que adquireixen el temps de formació, el temps social i el temps personal.
- L'impacte dels avenços tecnològics i, en especial, de les tecnologies de la informació i la comunicació en els conceptes d'espais i temps quotidians.
- La individualització i la diversificació dels modes de vida,

5

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

1.2. Necessitat d'un Pacte del Temps

amb interessos i necessitats socials cada vegada més plurals i canviants.

- Els nous tipus de governança i de participació ciutadana en la presa de decisions.
- La crisi econòmica i la redefinició de l'estat del benestar.

La crisi econòmica està tenint un gran impacte en les condicions de vida de la població, en els hàbits quotidians, en les preocupacions i, fins i tot, en els valors de la població de Barcelona.

La recessió econòmica ha afectat, entre altres aspectes, un dels fonaments de la nostra organització social: el món laboral. L'organització social del temps gira al voltant del treball remunerat, i ara aquest pilar s'ha desestabilitzat a causa de la desocupació i de la precarització laboral. La ciutat es ressent de la crisi i, sobretot, de les dificultats econòmiques presents a moltes llars barcelonines. La població considera que la ciutat no es limita a ser l'escenari en què es visualitzen les conseqüències quotidianes de la crisi, sinó que ha de ser proactiva per aconseguir que la crisi sigui més suportable i per garantir la qualitat de vida.

La ciutadania percep que, si bé l'Ajuntament no pot resoldre la crisi, sí que pot apaivagar l'impacte de la recessió econòmica en la vida de les persones. Tot i que no té competència per resoldre temes econòmics de forma central, se li demana que treballi per millorar el context econòmic i empresarial i per combatre l'atur i millorar les condicions de treball. **El Pacte del Temps pot ser un instrument molt útil per arribar a acords de millora de la conciliació de la vida familiar, laboral i personal.**

Hi ha una segona demanda molt clara: l'Ajuntament ha d'estar amatent a la dimensió humana i propera de la ciutat. Per a la gent, la crisi es fa més present a la Barcelona propera (la vida diària, el barri, el carrer, el veïnatge, els serveis, l'oferta d'oci...). Això significa que el govern municipal ha de prestar atenció a les condicions de vida en l'entorn quotidià i especialment als barris de la ciutat. **En aquest cas, el Pacte del Temps també esdevé una bona eina per respondre a les necessitats de proximitat.**

Finalment, la població barcelonina percep que l'Ajuntament no pot assumir la prestació de tots els serveis necessaris per combatre els impactes negatius de la crisi i per respondre a la diversitat de necessitats actuals, però hi ha el convenciment que pot **articular espais de col·laboració amb la ciutadania, les entitats i les empreses en què es promouguin actuacions conjuntes per millorar la qualitat de vida i el temps quotidià a la ciutat. El Pacte del Temps té l'objectiu de ser l'espai que permeti establir un acord d'acció col·lectiva entre Ajuntament, organitzacions, entitats i empreses i ciutadania.**

2. ANTECEDENTS

Des de l'any 2004, l'Ajuntament de Barcelona treballa en projectes que busquen adaptar l'organització urbana als usos dels temps de la ciutadania. Es tracta d'actuacions que requereixen la participació i la implicació del màxim nombre possible d'agents: responsables municipals, ciutadania i entitats, empreses i agents socials.

L'any 2010 es va endegar un procés per elaborar un document —*El Pacte del Temps*— que recollís una sèrie d'acords entre Administració, organitzacions i ciutadania per promoure la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral, a través d'una millor gestió del temps. El 2010 i el 2011 es va fer un treball intern a l'Ajuntament a partir d'enquestes a 30 directius i gerents municipals, a través del buidatge del Programa d'Actuació Municipal (PAM) (2007-2011) i la participació de 70 tècnics i directius de tots els àmbits de l'Ajuntament. Aquest document es va debatre en una comissió específica del Consell de Ciutat i va culminar amb l'elaboració d'un dictamen i la incorporació de diferents propostes al document. De resultes d'aquest treball, el 27 d'abril de 2011 es va aprovar el Pacte del Temps, en què es proposava treballar en 5 objectius, desglossats en 41 propostes concretes.

El Pacte del Temps naixia amb la voluntat de ser:

- **Un acord obert a tothom** i que sumiles propostes de les organitzacions i de la ciutadania de Barcelona. També vol ser un model aplicable a altres municipis.
- **Un espai de reflexió i de treball comú** per arribar a acords. Cal treballar des de totes les àrees de l'Ajuntament de Barcelona en col·laboració amb els agents locals i altres administracions.

Amb el propòsit de continuar impulsant el Pacte del Temps, durant l'any 2013 s'ha revisat el contingut del pacte amb dos propòsits principals:

- **Adequar l'orientació dels seus objectius a la realitat actual**, fortament condicionada per la crisi econòmica.
- **Estendre els canals de participació** de la ciutadania i de les organitzacions i entitats econòmiques i socials.

El document que ara es presenta és fruit d'aquest procés deliberatiu.

8

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

3. METODOLOGIA

El Pacte del Temps és el resultat d'un **procés participatiu en què s'ha promogut el debat social sobre com millorar la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral a la nostra ciutat**. El Pacte és un fòrum en què Administració, organitzacions econòmiques i socials i ciutadania han pogut compartir reflexions i participar en la prioritització de les mesures a emprendre conjuntament.

El procés de participació s'ha configurat amb dues finalitats:

- **Revisar** i actualitzar el document acordat pel Consell de Ciutat l'abril del 2011 d'acord amb la situació social i econòmica actual, per tal de **redefinir les prioritats** d'actuació en aquest àmbit.
- Promoure el **debat**, la **sensibilització** i el **compromís** dels agents econòmics i socials i de la ciutadania en la millora de la gestió del temps, la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

El procés s'ha dirigit des de la Regidoria de Família, Infància, Usos del Temps i Discapacitats (Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports) a través del Programa de Temps i Qualitat de vida.

GRUPS DE TREBALL I PROCÉS PARTICIPATIU

A. Creació d'un grup interdepartamental d'impuls i seguiment del Pacte del Temps

S'ha creat un grup de treball intern a l'Ajuntament de Barcelona per impulsar el Pacte del Temps.

Les funcions d'aquest grup són:

- Fer un seguiment del procés de debat i de recollida de les propostes del Pacte del Temps.

- Definir i acordar el procés d'aprovació del Pacte, l'acte d'adhesió i, si escau, altres documents que sorgeixin del procés.
- Reunir-se periòdicament, programar el calendari de treball i el contingut de les sessions.
- Garantir la coordinació en l'estructura municipal.

La composició del grup és la següent:

- Presidència: Regidora de Família, Infància, Usos del Temps i Discapacitats
- Secretaria Tècnica: Direcció del Programa de Temps i Qualitat de Vida
- Departaments Municipals representats:
 - Àrea de Promoció Econòmica
 - Recursos Humans
 - Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports: Departament de Planificació i Processos, Departament de Participació Social
 - Programa de Participació i Associacionisme
- Relatora del Pacte del Temps

9

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

B. Recollida d'aportacions d'organitzacions, entitats i ciutadania

El **procés participatiu de revisió del contingut del Pacte del Temps s'ha fet utilitzant diferents metodologies:**

- **Presentació** del Pacte del Temps a les comissions permanents i/o als plenaries dels consells de participació.
- Recollida de les aportacions de les entitats representades en diferents

consells i òrgans de participació municipal. S'han fet sessions de treball amb els òrgans següents:

- Consell de la Gent Gran
- Consell de Benestar Social, en el marc de la Taula de Família, convidant la resta de taules de treball
- Consell de la Dona
- Consell de Ciutat i Consell d'Associacions de Barcelona
- Organització de sessions de debat i recollida d'aportacions a través de **taules participatives sectorials i d'entrevistes en profunditat** en diferents àmbits socials.

Sector empresarial i agents socials

Taules sectorials:

- Sessió amb empreses de la Xarxa d'Empreses de Nous Usos Socials del Temps i de la Xarxa d'Economia Social de Barcelona
- Sessió amb empreses del Charter de la Diversitat a Catalunya

Entrevistes:

- Cambra de Comerç, Observatori Dona, Empresa i Economia
- Pimec
- Foment del Treball Nacional
- UGT
- CCOO
- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

Temps i vida quotidiana

Taules sectorials:

- Taula de temps comunitari
- Taula de temps fora de l'horari lectiu
- Taules d'universitats
- Taula d'hàbitat urbà

Entrevistes:

- Universitats
- Pacte per la Mobilitat, Ajuntament de Barcelona
- Direcció de Comunicació i Atenció Ciutadana, Ajuntament de Barcelona
- Direcció d'Hàbitat Urbà
- Pla del Verd i de la Biodiversitat

Taula de grups polítics municipals

S'ha habilitat un **espai digital** per complementar la recollida d'aportacions d'entitats i de la ciutadania, a través de **www.bcn.cat/usosdeltemps** i de **pactedeltemps@bcn.cat**

En total, el procés participatiu ha estat format per:

- 11 **taules** de participació
- 12 **entrevistes** en profunditat
- 59 **entitats** participants
- 141 **persones** participants

4. PRINCIPIS TRANSVERSALS

El dictamen elaborat pel Consell de Ciutat l'abril del 2011 recollia tres grans eixos o principis transversals que havien de regir les accions derivades del Pacte del Temps:

- **Accessibilitat.** Els serveis i equipaments s'adapten als nous ritmes de vida de les persones; es facilita l'accés a la informació i a la gestió de tràmits.
- **Proximitat.** El barri és un eix vertebrador. S'hi localitzen equipaments i serveis a les persones; es facilita la mobilitat; es dissenya l'espai urbà pensant en les persones al llarg del cicle de vida.
- **Sostenibilitat.** Sostenibilitat econòmica, mediambiental i social. El temps de les persones és considerat un valor social i un indicador de qualitat de vida. Barcelona és un model de ciutat que busca l'equilibri entre la competitivitat, els recursos energètics i el benestar quotidià.

En el procés participatiu s'ha emfatitzat la necessitat de garantir aquests tres principis, absolutament vigents i necessaris en el context actual de dificultats econòmiques i socials que estem vivint.

En el debat generat sobre el Pacte del Temps **ha emergit un quart principi transversal** a garantir en el desenvolupament del Pacte: **l'equitat**. En el document base aprovat pel Consell de Ciutat aquest era un element subjacent en els objectius i les mesures que el comprenen; tanmateix, no s'expressava de manera explícita la importància que té com a element rector. Per tant, el quart principi transversal és:

- **Equitat.** Les actuacions han d'avançar cap a un temps social més igualitari i basat en el respecte i l'equitat, i orientat a reduir les diferències de gènere, d'estatus social, de procedència i de diversitat funcional en la gestió del temps.

MARCS INTERNACIONALS DE REFERÈNCIA

El Pacte del Temps s'emmarca en una sèrie de normatives i acords internacionals envers el temps de les persones.

L'any 2014, amb motiu de la celebració del **XXè aniversari de l'Any Internacional de la Família** www.family2014.org/home.php, l'Organització de les Nacions Unides (ONU) insta els Estats membres a adoptar mesures de millora del benestar de les famílies, ja que «malgrat els transcendentals canvis demogràfics, socials i econòmics que estan passant a tot el món i que afecten la família, aquesta continua sent la unitat social bàsica de reproducció, consum, generació d'actius i, a molts llocs del món, de producció. (...) Per tant, les polítiques orientades a les famílies tenen un paper fonamental a l'hora d'ajudar-les a complir les seves funcions i a beneficiar el conjunt de la societat».

Un dels tres temes que s'insta a desenvolupar és l'equilibri entre treball i família (els altres dos són la pobresa de les famílies i la solidaritat intergeneracional). L'objectiu de l'ONU és fomentar polítiques dirigides a aconseguir un equilibri entre el treball i la família promovent millores en tres àmbits: augment de la prestació i flexibilitat de la llicència parental; inversió en l'atenció i l'educació en la primera infància; i millora de la flexibilitat del temps de treball d'acord amb els objectius de treball decent i d'igualtat de gènere.

L'Ajuntament de Barcelona ha impulsat i renovat la seva aposta per la creació i consolidació de polítiques adreçades a la família, tal com demostra el Pla Municipal de Família 2013-2016.

En l'àmbit europeu, la **Unió Europea** ja fa anys que promou línies d'acció política en diversos àmbits que afecten de forma molt directa la gestió del temps quotidià, especialment en l'àmbit de **les polítiques**

de conciliació, les polítiques del temps de treball i les polítiques socials i de cura de les persones. Les primeres mesures implantades als anys vuitanta perseguïen augmentar l'ocupació laboral femenina mitjançant les polítiques d'ocupació, estratègia que recentment s'ha complementat amb les polítiques de **co-responsabilitat**, orientades a aconseguir un repartiment equilibrat entre homes i dones pel que fa al treball laboral i al domèstic i familiar.

En aquest mateix sentit, des de la Unió Europea també es manifesta la necessitat de reorientar els serveis destinats a atendre les necessitats socials derivades de l'equiparació de l'ocupació laboral femenina i masculina, sobretot pel que fa a l'atenció i cura dels infants i de les persones dependents. **L'Estratègia Europea 2020** recull objectius de millora en aquests aspectes, entre els quals destaca la promoció de noves formes d'equilibri entre la vida familiar, laboral i personal http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/documents/pdf/20100303_1_es.pdf. D'altra banda, la **Directiva 2010/18/UE del Consell**, de 8 de març de 2010, disposa que tots els Estats membres de la Unió Europea han de concedir permisos parentals d'una «durada mínima de quatre mesos i, a fi de promoure la igualtat d'oportunitats i la igualtat de tracte entre homes i dones, en principi s'han de concedir amb caràcter intransferible. Per fomentar un ús més igualitari del permís per als dos progenitors, almenys un dels quatre mesos serà intransferible».

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:068:0013:0020:es:PDF>

Finalment, la **Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea** reconeix la conciliació de «la vida familiar i la vida professional» com un dret fonamental (article 33).

www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_es.pdf

Des d'Europa també es promou que els governs locals apliquin mesures de millora del temps quotidià. La **Resolució 313/2010** i la **Recomanació 295/2010**, aprovades per l'Assemblea de governs locals i regionals del Consell d'Europa, de 28 d'octubre de 2010, demanen a les entitats locals que incloguin el factor temps en les seves polítiques i les insta, entre altres mesures, a treballar amb la ciutadania per impulsar una nova manera d'organitzar el temps, en consonància amb els reptes de la societat moderna.

MARC AUTONÒMIC DE REFERÈNCIA

En els aspectes relacionats amb el **temps de treball**, que no és un àmbit competencial de les administracions locals, el marc de referència del Pacte del Temps són els **Acords del Consell de Relacions Laborals** i, específicament, les **Recomanacions per a la negociació col·lectiva en matèria de gestió del temps de les persones treballadores** (2010), document consensuat amb les organitzacions empresarials i sindicals més representatives de Catalunya per millorar els continguts dels convenis col·lectius en matèria de gestió del temps de treball de cara a possibilitar «una nova organització del temps de les persones i, en particular, del temps de treball, que permeti la conciliació de la vida personal i laboral de les persones treballadores en equilibri amb els interessos organitzatius i productius de les empreses».

MARCS LOCALS DE REFERÈNCIA

Els marcs de referència del Pacte del Temps en l'àmbit local engloben els acords, pactes i plans relacionats amb els camps d'intervenció del Pacte.

Respecte al marc competencial de l'Ajuntament de Barcelona, el Pacte del Temps forma part de les mesures previs-

tes en el PAM (Programa d'Actuació Municipal 2012-2015). L'Objectiu estratègic 1.3.2 (Conciliació de la vida laboral, familiar i personal) proposa: "Fomentar la conciliació de la vida laboral, familiar i personal per tal que els barcelonins i les barcelonines puguin gestionar més fàcilment el seu temps"; entre les mesures previstes s'inclou: "Impulsar un pacte de ciutat per la millor gestió del temps a Barcelona que incorpori els operadors econòmics i socials i que visibilitzi les actuacions que es fan des de l'Ajuntament i que contribueixen a millorar el temps de les persones".

Pel que fa a les actuacions en l'àmbit dels **serveis a les persones**, el Pacte del Temps pren com a referència els objectius i les mesures incloses en els **plans municipals vigents**: el Pla de Família 2013-2016; el Pla per a la Inclusió Social 2012-2015; el Pla per a la Infància 2013-2016; el Pla d'Adolescència i Joventut 2013-2016; el Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats Real i Efectiva entre Dones i Homes (2012-2015); i el Pla Municipal per a les Persones Grans (2013-2016).

El Pacte del Temps està estretament lligat al **Pla de Família 2013-2016** com una de les accions a desenvolupar en l'Objectiu 1.3 (Impulsar mesures per a l'harmonització dels horaris familiars, laborals i dels serveis de la ciutat per compatibilitzar la vida laboral, familiar, personal i comunitària).

En el **Pla per a la Inclusió Social 2012-2015**, el temps i la conciliació formen part de les orientacions estratègiques i s'incorporen en l'Objectiu C.33 (Fomentar mesures que afavoreixin la conciliació de la vida laboral i familiar).

Quant al **Pla per a la Infància 2013-2016**, el Pacte del Temps s'inclou en la Línia estratègica 2 [Infància i relacions familiars], en l'Objectiu 3 [Fomentar la conciliació del temps familiar necessari per a la criança i l'educació dels infants amb la

vida quotidiana i laboral en el marc d'un pacte del temps a la ciutat].

El **Pla d'Adolescència i Joventut 2013-2016** incorpora, en l'Eix 3 sobre ocupació, l'objectiu de fomentar l'ocupació de qualitat per a la gent jove, evitant la temporalitat i facilitant la promoció de nous usos del temps que permetin la conciliació amb el projecte personal de cada persona (educatiu, familiar, associatiu, etc.) i, en concret, una línia d'actuació per fomentar la flexibilització dels horaris laborals amb el propòsit de millorar la conciliació de la vida familiar i laboral, explorant els nous usos dels temps i altres mesures que afavoreixin la qualitat laboral.

El Pacte del Temps comparteix de manera transversal bona part dels objectius del **Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats Real i Efectiva entre Dones i Homes (2012-2015)**, i hi està lligat a través de l'Eix 2 (Coresponsabilitat com a premissa per a una igualtat d'oportunitats efectiva i real), que pretén garantir que la coresponsabilitat i la reorganització del temps i dels treballs s'assumeixin plenament com una necessitat de la societat, mitjançant el treball conjunt amb entitats, institucions i empreses. Dins d'aquest objectiu, el Pacte del Temps forma part de l'Actuació 2.2 (Col·laboració en l'elaboració del Pacte del Temps), que s'impulsa des de la Direcció de Temps i Qualitat de Vida per aconseguir una distribució igualitària entre dones i homes i un bon encaix entre els horaris de la ciutat i la vida quotidiana de les persones.

El Pacte del Temps també és una de les accions previstes en el **Pla Municipal per a les Persones Grans (2013-2016)**. Dins de l'Objectiu general 3 (Promoure que les persones grans desenvolupin un ús actiu, compartit i comú dels espais i edificis públics, de l'habitatge i el seu entorn, i del transport públic i la mobilitat en general), es concreta l'Objectiu específic O.E.3 (Impulsar la implicació i participa-

ció de les persones grans en els diferents mecanismes sectorials de participació institucional i comunitària relacionats amb l'espai públic, la seguretat i el transport i la mobilitat en general), així com l'Acció (Assegurar a través de mecanismes de participació que pactes o plans com ara el Pacte per la Mobilitat o el Pacte del Temps, entre d'altres, incorporin la perspectiva i les necessitats específiques de les persones grans). Aquesta també està prevista en l'Objectiu general 5 (Promoure i enfortir les xarxes de suport i ajuda mútua a les persones grans en l'entorn de proximitat, vinculant la pluralitat d'agents implicats i en coordinació amb la resta de la ciutat), i en l'objectiu específic E.3 (Afavorir la millora de la vida quotidiana de les persones grans i les seves famílies a través de polítiques de temps desplegades en actuacions als barris que ajuden a la integració i conciliació de la vida familiar, personal, laboral i social).

Pel que fa als aspectes relatius a l'espai públic i a la mobilitat quotidiana, les referències són el **Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona 2013-2018**; el Pacte per la Mobilitat; i el Pla del Verd i de la Biodiversitat de Barcelona 2020.

El **Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona 2013-2018** defineix quatre objectius estratègics (mobilitat segura, sostenible, equitativa i eficient) que reverteixen en millores en la gestió ciutadana del temps destinat a la mobilitat quotidiana. Així, aspectes com ara la potenciació del transport públic, la pacificació del trànsit o les millores en la informació sobre mobilitat i transport en temps real conflueixen amb els objectius del Pacte del Temps. A més, la política de mobilitat de la ciutat s'articula mitjançant el **Pacte per la Mobilitat**, un fòrum participatiu en què l'Administració local i un ampli ventall d'associacions i d'entitats de la ciutat es reuneixen per construir un model de mobilitat basat en el consens. En aquesta taula de diàleg s'adopten els compromisos per donar resposta a les

noves necessitats de mobilitat a la ciutat. Respecte a la gestió del temps, es proposen millores perquè el temps que la ciutadania inverteix en els desplaçaments (tant per motius professionals com d'esbarjo) sigui confortable i eficient, tot prioritizant els trajectes a peu i en bicicleta.

El **Pla Estratègic de l'Esport de Barcelona 2012-2022 (PEEB 2012-2022)** comparteix objectius i mesures amb el Pacte del Temps amb relació als usos dels equipaments (s'hi inclouen els esportius), el disseny de l'espai urbà (el PEEB 2012-2022 conté un projecte relacionat amb l'espai urbà com a escenari de la pràctica esportiva anomenat «Barcelona, circuits d'emocions esportives», i un altre referit a la dinamització esportiva del front marítim, que té per nom «Sorra, mar i cel»), i l'accessibilitat a la informació. En el marc del Pla Director del PEEB 2012-2022 s'inclou el projecte «Connecta't» que té, entre altres finalitats, la millora de la gestió de la informació del món de l'esport amb una utilització millor i més eficient de les noves tecnologies. Així mateix, els Plans Directors d'Esport Educatiu i d'Esport i Salut del PEEB 2012-2022 també inclouen projectes relacionats amb els objectius i les mesures del Pacte del Temps.

Finalment, pel que fa al **Pla del Verd i de la Biodiversitat de Barcelona 2020**, la línia estratègica 9 aposta per: «Fomentar les zones verdes com a espais per a la salut i el gaudi i promoure la implicació ciutadana en la seva creació i en la conservació de la biodiversitat, i preveu, entre altres accions, el Pla d'Usos Socials dels Espais Verds de Barcelona, millores en la dotació d'equipaments lúdics i de salut en els parcs, millores en les àrees de joc infantil; obrir espais verds privats per a ús públic; i un programa de jardins i d'horts de proximitat de gestió comunitària».

5. OBJECTIUS

El Pacte del Temps de Barcelona té com a finalitat principal ser un instrument de treball i un fòrum per construir conjuntament (Administració, organitzacions i ciutadania) una ciutat que promogui la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral, a través d'una millor gestió del temps.

El Consell de Ciutat va definir l'any 2011 els **5 objectius generals** del Pacte del Temps. Aquests objectius recullen de forma integral l'orientació estratègica de les actuacions dirigides a generar més benestar mitjançant la gestió del temps quotidià a la ciutat.

En el decurs del procés participatiu s'ha posat en valor la iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona consistent a pro-

moure una ciutat més adaptada als ritmes de vida de les persones i **s'ha revalidat el consens sobre la importància i pertinença dels objectius generals** definits en el document acordat pel Consell de Ciutat l'any 2011.

Amb tot, les aportacions i reflexions de les persones, entitats i organitzacions participants han introduït matisos i accents nous derivats de l'impacte econòmic i social de la crisi i **s'han posat de manifest nous criteris i prioritats envers les accions que s'han d'emprendre per assolir aquests objectius. A partir d'aquestes consideracions s'han definit 15 objectius específics.**

Els objectius generals i específics del Pacte del Temps són:

15

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

OBJECTIU GENERAL 1

Adaptar els horaris i usos dels equipaments i serveis a les necessitats de les persones.

A l'hora de planificar els horaris dels equipaments i serveis cal recordar que no es tracta de fer un plantejament sectorial, sinó d'aportar una mirada integral que tingui en compte els ritmes de les persones i famílies i de la ciutat de manera global. A més a més, cal optimitzar els espais existents i pensar en els usos que poden tenir en diferents franges horàries. Així, diferents col·lectius poden gaudir d'un mateix equipament. També és clau proporcionar serveis de proximitat que donin suport a la vida quotidiana de les persones, atès que la ciutadania «actualment» té dificultats per conciliar el temps familiar, personal i laboral.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- 1.1.** Diversificar l'ús dels equipaments i dels espais públics d'acord amb les diferents necessitats de les persones del barri.
- 1.2.** Promoure la planificació integral dels horaris i usos dels equipaments i serveis per tal de generar una oferta coordinada.
- 1.3.** Desenvolupar programes de proximitat i suport a la vida quotidiana, especialment, serveis de suport a la cura i atenció a dependències: infants, persones grans i persones amb discapacitat.
- 1.4.** Donar suport i promoure les iniciatives d'acció comunitària generades per entitats i empreses, fomentant el treball en xarxa.

OBJECTIU GENERAL 2:

Dissenyar l'espai urbà i planificar la mobilitat prioritzant la millora del benestar quotidià.

El disseny de l'espai urbà impacta en la qualitat de vida i, per tant, és essencial que en planificar actuacions es tinguin en compte les necessitats de les persones, en especial en l'àmbit dels barris, ja que des de la proximitat es pot fomentar la vertebració social, la multiplicitat d'usos i els espais de relació i de convivència. A més, una xarxa de transport públic que s'adapta als ritmes actuals de la ciutadania i que està ben connectada amb l'Àrea Metropolitana facilita els desplaçaments i contribueix a aconseguir una millor gestió del temps.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

Promoure usos diversos i flexibles de l'espai urbà, impulsant la recuperació de l'espai públic per a les persones.

2.1. Recuperar l'espai urbà per a les persones, potenciant els espais pacificats i els espais verds.

2.2. Potenciar un transport col·lectiu de qualitat, integrat i adaptat a les necessitats de mobilitat quotidiana de les persones.

2.3. Millorar l'accés a la informació en temps real sobre la xarxa viària i de transports, així com la senyalització de la via pública.

16

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

OBJECTIU GENERAL 3:

Proporcionar informació de manera accessible i potenciar l'administració electrònica.

Proporcionar informació de manera accessible contribueix a aconseguir que la ciutadania optimitzi el seu temps i que alhora conegui millor els serveis i recursos disponibles a la ciutat. A la vegada, un repte actual consisteix a continuar avançant en l'extensió de l'administració electrònica per tal de facilitar els tràmits i afavorir-ne una gestió no presencial, especialment per part d'empreses i entitats. Cal treure el màxim partit de les tecnologies al servei de les persones, fomentant-ne un ús responsable i promovent una millor gestió del temps d'estudi, de treball o per fer gestions. Tot i el potencial que ofereixen les tecnologies, cal

tenir en compte que el contacte i l'atenció personal és un aspecte important a l'hora de proporcionar informació a la ciutadania.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

3.1. Facilitar les gestions administratives a la ciutadania, a les entitats i a les empreses.

3.2. Vetllar per l'accés universal a l'administració electrònica.

OBJECTIU GENERAL 4:

Treballar conjuntament amb les empreses i entitats de la ciutat per fer compatible el temps de treball amb el temps de la vida quotidiana.

La jornada laboral condiciona l'organització del temps de les persones i dificulta la conciliació d'aquest temps amb la vida familiar i personal. Atès que Espanya és un dels països europeus en què es treballen més hores i que, contradictòriament, té una de les productivitats més baixes de la Unió Europea, cal avançar per aconseguir uns horaris laborals més sostenibles. A més, les mesures que promouen una millor gestió del temps i que faciliten la vida quotidiana ajuden a fidelitzar el talent, a reduir l'absentisme laboral i a millorar la paritat i el clima laboral, tot apostant per un model productiu socialment sostenible.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- 4.1. Promoure bones pràctiques d'usos del temps i de conciliació de la vida personal i laboral de les persones treballadores en equilibri amb els interessos organitzatius i productius de les empreses i les entitats.
- 4.2. Posar en relleu els beneficis dels nous models d'organització del temps de treball i de conciliació de la vida laboral, familiar i personal.
- 4.3. Reconèixer i visibilitzar les pràctiques desenvolupades per entitats i empreses.

17

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

OBJECTIU GENERAL 5:

Sensibilitzar sobre la necessitat de conciliar els temps per tal de millorar la qualitat de vida i la sostenibilitat.

Una ciutat que promou simultàniament el desenvolupament econòmic i la qualitat de vida ha d'unir esforços perquè es vagi generant un canvi cultural i de valors que doni importància a l'harmonització dels diferents temps al llarg del cicle vital. Partint de la premissa que totes les activitats, tant les productives com les de cura, són imprescindibles per al desenvolupament de la ciutat, cal apostar en aquesta línia i col·laborar amb els agents clau perquè tothom vagi incorporant bons hàbits de gestió del temps.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- 5.1. Treballar amb els agents econòmics i socials per promoure la importància de l'harmonització del temps com a paradigma de qualitat de vida.
- 5.2. Fomentar que Barcelona sigui pionera a promoure la qualitat de vida i la conciliació laboral, familiar i personal.

6. MESURES

Els 5 objectius generals i els 15 objectius específics es concreten en 42 mesures d'acció.

El procés de participació ha refermat la importància de bona part de les propostes recollides en el document del Consell de Ciutat del 2011, si bé la situació social i econòmica actual genera noves prioritats. La ciutadania percep que l'Ajuntament no té capacitat per resoldre la crisi ni la major part dels problemes que se'n deriven, però sí que pot apaivagar l'impacte sobre el benestar de les persones. En aquest sentit, **les prioritats d'actuació s'han d'orientar a partir dels eixos següents:**

6.1. Promoure més benestar en la gestió del temps quotidià. Es prioritzen les mesures orientades a compatibilitzar el treball laboral amb la vida quotidiana, així com les mesures de suport a l'atenció i cura dels infants i de les persones dependents.

6.2. Facilitar la vida quotidiana en l'entorn proper. Actuar en els barris, amb criteris generals de ciutat, però amb una aplicació adaptada a la realitat de cada territori, treballant des de la proximitat.

6.3. Permetre flexibilitat en el disseny de les accions. Concebre les accions amb criteris generals, però adaptats a una pluralitat creixent i canviant de necessitats.

6.4. Optimitzar recursos i fomentar el treball en xarxa. Promoure una oferta de serveis territorials coordinada, basada en la col·laboració entre Administració, entitats i empreses.

6.5. Reconèixer aquells agents que incorporen o fomenten millores en el temps i la conciliació i col·laborar amb ells. Distingir i donar suport a les organitzacions que adopten bones pràctiques en l'ús del temps i la conciliació, fent visibles els beneficis que aporten a les persones que les integren, a les mateixes organitzacions i a la ciutat en general.

Les 42 mesures recullen de forma general les aportacions fetes en el procés de participació ciutadana, de manera que cadascuna d'aquestes mesures respon a una àmplia diversitat de circumstàncies i d'interessos per part de les persones, entitats i organitzacions que conviuen a la ciutat. Es tracta de **42 mesures inclusives que agrupen més de 250 propostes d'acció** (vegeu el detall de les aportacions a l'Annex).

18

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

OBJECTIU 1.

Adaptar els horaris i usos dels equipaments i serveis a les necessitats de les persones.

1.1. Diversificar l'ús dels equipaments i dels espais públics d'acord amb les diferents necessitats de les persones del barri.

Mesures:

1. Flexibilitzar la gestió dels equipaments, dels serveis i dels espais públics perquè puguin acollir diferents usos i ho-

raris, i adaptar-la a les necessitats dels diferents col·lectius i persones.

2. Facilitar l'accés a l'ús i a la gestió dels equipaments i dels espais públics a les entitats i associacions dels barris.

3. Potenciar les activitats i els equipaments intergeneracionals.

1.2. Promoure la planificació integral dels horaris i usos dels equipaments i serveis per tal de generar una oferta coordinada.

Mesures:

4. Dissenyar plans d'usos d'equipaments de barri i de districte, i coordinar l'oferta de serveis i d'activitats, tot tenint en compte les necessitats de diferents col·lectius i persones al llarg de l'any.

5. Impulsar la col·laboració entre organitzacions i entitats públiques i privades, i facilitar que puguin fer ús dels equipaments per ampliar i diversificar l'oferta als barris.

1.3. Desenvolupar programes de proximitat i de suport a la vida quotidiana, en especial, serveis de suport a la cura i atenció a dependències: infants, persones grans i persones amb discapacitat.

Mesures:

6. Innovar i millorar els serveis de suport a les famílies en l'atenció socioeducativa a la infància i l'adolescència.

7. Promoure el desenvolupament de recursos, espais i equipaments socioeducatius de lleure i complementació escolar, com una manera de compensar deficiències i d'afavorir la igualtat d'oportunitats, la convivència i la cohesió social als barris.

8. Donar suport a la coordinació d'espais i entitats dels barris en el desenvolupament de serveis i projectes d'educació del temps de lleure. Facilitar els desplaçaments dels infants entre equipaments per a la realització d'aquestes activitats.

9. Potenciar els serveis d'atenció i suport a la cura de les persones grans i amb discapacitat.

10. Impulsar xarxes de suport, d'intercanvi i d'autoorganització familiar en l'atenció i cura de les persones dependents (infants, gent gran i persones discapacitades).

1.4. Donar suport a les iniciatives d'acció comunitària generades per entitats i empreses, promovent-les i fomentant el treball en xarxa.

Mesures:

11. Promoure el treball en xarxa i la col·laboració entre Administració, entitats i empreses.

12. Donar visibilitat i valor a les iniciatives ciutadanes d'acció comunitària.

13. Facilitar el temps per a la participació cívica, revisant els horaris dels consells de participació i aprofitant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.

OBJECTIU 2.

Dissenyar l'espai urbà i planificar la mobilitat prioritzant la millora del benestar quotidià.

2.1. Promoure usos diversos i flexibles de l'espai urbà, impulsant la recuperació de l'espai públic per a les persones.

Mesures:

14. Facilitar la diversitat d'usos dels carrers en diferents horaris o èpoques de l'any, generant un espai públic pacificat i acollidor i prioritzant la convivència i la cohesió social al carrer.

15. Potenciar el desenvolupament d'usos i d'activitats d'interès públic, de caràcter provisional, en terrenys buits de la ciutat, amb la finalitat de regenerar el teixit urbà i d'estimular el dinamisme social a l'entorn.

16. Dissenyar els espais públics tenint en compte les necessitats socials. Incloure processos de participació ciutadana en el disseny, la gestió i l'ús dels espais públics.

17. Promoure l'ús de l'espai públic com a espai de relació i de convivència, tot vetllant per l'equilibri entre les activitats i el descans.

2.2. Recuperar l'espai urbà per a les persones, potenciant els espais pacificats i els espais verds.

Mesures:

18. Fomentar les zones verdes com a espais per a la salut i el gaudi i promoure la implicació ciutadana en la seva creació i en la conservació de la biodiversitat.

19. Incrementar l'espai viari destinat als vianants. Ampliar les zones amb pacificació del trànsit i potenciar les illes de vianants.

20. Estendre els camins escolars a tots els barris de la ciutat i facilitar els desplaçaments segurs.

2.3. Potenciar un transport col·lectiu de qualitat, integrat i adaptat a les necessitats de mobilitat quotidiana de les persones.

Mesures:

21. Millorar la velocitat, connectivitat i cobertura territorial de la xarxa de transport públic.

22. Progressar en l'accessibilitat al transport públic i en la mobilitat en general de les persones per tal de facilitar l'accés equitatiu al conjunt de la ciutadania.

23. Ampliar la interconnexió del transport públic i privat a escala metropolitana, adaptant horaris i rutes a les necessitats de desplaçaments quotidians.

2.4. Millorar l'accés a la informació en temps real sobre la xarxa viària i de transports, així com la senyalització de la via pública.

Mesures:

24. Desenvolupar eines d'informació sobre les ofertes i els serveis de transport urbà i les opcions de rutes segons les preferències de les persones usuàries.

25. Oferir en temps real informació sobre les circumstàncies del trànsit i l'estat de la xarxa de transport públic.

OBJECTIU 3.

Proporcionar informació de manera accessible i potenciar l'administració electrònica.

3.1. Facilitar les gestions administratives per a la ciutadania, les entitats i les empreses.

Mesures:

26. Garantir l'accés universal a la informació i als tràmits municipals, facilitant l'accés a través de diferents canals (presencial, telefònic i telemàtic).

27. Simplificar les gestions administratives de la ciutadania amb l'Ajuntament.

28. Integrar i coordinar els tràmits i serveis per a les empreses de l'Ajuntament.

3.2. Vetllar per l'accés universal a l'administració electrònica.

Mesures:

29. Complementar l'oferta de l'administració electrònica amb la formació ciutadana en l'ús d'eines de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

30. Eliminar barreres d'entrada als tràmits electrònics, facilitant el sistema d'identificació i accés i millorant el portal web.

OBJECTIU 4.

Treballar conjuntament amb les empreses i entitats de la ciutat per fer compatible el temps de treball amb el temps de la vida quotidiana.

4.1. Promoure bones pràctiques d'usos del temps i de conciliació de la vida personal i laboral de les persones treballadores en equilibri amb els interessos organitzatius i productius de les empreses i entitats.

Mesures:

31. Col·laborar amb les empreses i entitats en la implementació i avaluació de bones pràctiques en l'ús del temps i la conciliació.

32. Impulsar noves formes d'organització del temps de treball adequades a les característiques de les empreses i entitats (sector d'activitat i grandària) i de les persones que hi treballen.

33. Incentivar la responsabilitat social de les empreses i entitats fomentant l'elaboració de plans integrals de conciliació.

34. Proporcionar serveis de suport, assessorament i recursos per a la conciliació de la vida laboral, familiar i personal en les organitzacions.

4.2. Posar en relleu els beneficis dels nous models d'organització del temps de treball i la conciliació de la vida laboral, familiar i personal.

Mesures:

35. Col·laborar amb les empreses i entitats en l'anàlisi de l'impacte de diferents mesures de temps i conciliació.

36. Sensibilitzar sobre els beneficis de la conciliació del temps laboral, familiar i personal.

4.3. Reconèixer i visibilitzar les pràctiques desenvolupades per entitats i empreses.

Mesures:

37. Realitzar una campanya de comunicació i reconeixement, visualitzant les mesures de temps i conciliació que adopten les empreses i entitats i posant en relleu els beneficis que aporten al personal, a les empreses i a la ciutat.

OBJECTIU 5.

Sensibilitzar sobre la necessitat de conciliar els temps per tal de millorar la qualitat de vida i la sostenibilitat.

5.1. Treballar amb els agents econòmics i socials per promoure la importància de l'harmonització del temps com a paradigma de qualitat de vida.

Mesures:

38. Sensibilitzar sobre el valor del temps, tant personal com en família, i la coresponsabilitat, en col·laboració amb els agents educatius, econòmics i socials de la ciutat.

39. Realitzar campanyes de comunicació i de reconeixement de bones pràctiques en empreses, entitats i en l'acció comunitària, fent visibles els beneficis que aporten a les organitzacions, a les persones que en formen part i a la ciutat.

5.2. Fomentar que Barcelona sigui pionera a promoure la qualitat de vida i la conciliació laboral, familiar i personal.

Mesures:

40. Pactar i acordar mesures de bones pràctiques en l'ús del temps de l'activitat política municipal.

41. Avançar en la implantació de les polítiques de temps i conciliació recomanades pel Consell d'Europa.

42. Promoure canvis legislatius amb l'objectiu de millorar l'organització del temps, la qualitat de vida i la conciliació de la vida laboral, familiar i personal.

23

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

7. COMPROMÍS PER AL BIENNI 2014-2015

El compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb el Pacte del Temps es concreta en el desenvolupament de les actuacions següents:

OBJECTIU 1.

Adaptar els horaris i usos dels equipaments i serveis a les necessitats de les persones.

ACTUACIÓ 1

Nous temps, nous horaris en els equipaments de proximitat

Es promourà una nova organització del temps en els equipaments socials, culturals i esportius mitjançant una prova pilot al districte de Les Corts.

24

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

ACTUACIÓ 2

Temps per tu

S'estendrà a més districtes el projecte «Temps per tu», adreçat a donar suport a les famílies amb persones amb dependència i necessitats d'atenció especial. Es desenvoluparan actuacions per a persones i famílies cuidadores d'infants amb discapacitat, joves i adults amb discapacitat i persones amb dependència.

ACTUACIÓ 3

Temps per compartir

Donar suport i visibilitat a les iniciatives promogudes des de la ciutat de Barcelona que posin en valor el temps de les persones i la seva gestió de manera comunitària. Bancs del temps, xarxes de suport social, veïnal i comunitari, xarxes d'intercanvi, iniciatives de consum col·laboratiu i xarxes P2P. Aprofitar les sinèrgies de col·laboració entre Ajuntament, entitats, sector privat i ciutadania, per aprofitar el potencial humà com a recurs de la comunitat.

OBJECTIU 2.

Dissenyar l'espai urbà i planificar la mobilitat prioritzant la millora del benestar quotidià.

ACTUACIÓ 4

Espai públic per a les persones

Remodelar espais públics tenint en compte el temps de les persones i promovent l'ús col·lectiu de l'espai de proximitat.

La transformació de la plaça de les Glòries, a partir d'un procés de participació ciutadana, preveu convertir les Glòries en un espai central amb vocació metropolitana, i aposta per la renaturalització de l'espai, la integració amb els barris propers, i la creació d'espais per a vianants i ciclistes i de zones per a la pràctica d'esports urbans.

25

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

ACTUACIÓ 5

Barris a velocitat humana

Creació de nous barris a velocitat humana, amb l'impuls de cinc superilles pilot en els propers quatre anys. Les superilles se sustenten en objectius concrets de mobilitat sostenible, revitalització de l'espai públic, foment de la biodiversitat i del verd urbà, cohesió social, autosuficiència energètica i participació ciutadana. S'organitzaran ocupacions temporals dels carrers per obrir-los a activitats i jocs en família.

ACTUACIÓ 6

Transport públic per a tothom

L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona i Transports Metropolitans de Barcelona treballen amb el suport de les entitats de persones amb discapacitat en la incorporació de mesures d'accessibilitat al metro, autobús, telefèric i bus turístic, perquè les persones amb mobilitat reduïda, discapacitat visual o física puguin utilitzar el transport públic de manera autònoma.

OBJECTIU 3.

Proporcionar informació de manera accessible i potenciar l'administració electrònica.

ACTUACIÓ 7

Oficina d'Atenció a l'Empresa

Facilitar a les empreses la gestió dels tràmits municipals mitjançant la creació d'una Oficina d'Atenció a l'Empresa que centralitzi les gestions administratives i que ofereixi serveis d'informació i d'acompanyament a les empreses. L'oficina s'ubicarà en el Barcelona Growth Centre: un centre de recursos i serveis per a l'impuls empresarial situat al 22@.

26

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

OBJECTIU 4.

Treballar conjuntament amb les empreses i entitats de la ciutat per fer compatible el temps de treball amb el temps de la vida quotidiana.

ACTUACIÓ 8

Xarxa d'empreses NUST

Promoure bones pràctiques i donar suport a les empreses compromeses amb l'objectiu de facilitar una millor gestió del temps i la conciliació de la vida laboral, familiar i personal, afavorint la productivitat i un clima de confiança que beneficiï tant l'empresa com les persones que hi treballen, i contribuint a la millora de la qualitat de vida de les persones de la ciutat.

Xarxa d'Economia Social de Barcelona (XESB)

Promoure la responsabilitat social de les empreses i de les entitats socials, organitzant activitats que millorin la gestió empresarial i que siguin facilitadores d'eines i recursos per atendre la diversitat i afavorir la igualtat d'oportunitats en el treball.

OBJECTIU 5.

Sensibilitzar sobre la necessitat de conciliar els temps per tal de millorar la qualitat de vida i la sostenibilitat.

ACTUACIÓ 9

Premi Barcelona a l'Empresa Innovadora en Temps i Conciliació

Reconèixer, promoure i divulgar la tasca d'aquelles empreses compromeses amb l'objectiu de millorar la gestió del temps per aconseguir la conciliació entre la vida laboral, familiar i personal. Empreses que treballin implementant mesures d'usos del temps per facilitar que els treballadors i treballadores puguin organitzar-se millor i alhora contribueixin a millorar l'organització empresarial.

27

ACTUACIÓ 10

Un Pacte del Temps de tothom

Promoure, des de la Direcció Municipal, la incorporació de noves propostes i iniciatives ciutadanes adreçades a millorar la qualitat de vida i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral —en especial, aquelles que afavoreixin una millor gestió del temps i una adequació dels horaris de la ciutat—, i crear una taula de treball integrada pels grups polítics municipals per:

Acordar l'adopció de bones pràctiques en l'ús del temps de l'activitat política municipal.

Promoure iniciatives que incorporin la reforma dels horaris per millorar la qualitat de vida.

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

ANNEX

APORTACIONS RECOLLIDES EN EL PROCÉS PARTICIPATIU DEL PACTE DEL TEMPS

Aquest document presenta una síntesi de totes les aportacions efectuades pels diversos agents socials i econòmics i per les persones entrevistades en el procés de revisió del document *Pacte del Temps*.

CONSELLS I ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ MUNICIPAL - SESSIONS DE TREBALL

CONSELL DE LA GENT GRAN

Què ens agradaria que recollís el Pacte del Temps amb relació al temps i a la gent gran?

Naturalesa dels espais

El primer que es vol posar de manifest és que no és el mateix un centre de naturalesa pública que un de naturalesa privada. Una característica específica dels centres privats és que se cenyeixen als horaris de les residències.

Es proposa, de cara a unificar criteris, que la influència municipal en els equipaments sigui més significativa i que els recursos s'estructurin per territoris i hi hagi una organització comuna.

Horaris i usos dels espais per a la gent gran. Propostes i alternatives

Hi ha una tendència generalitzada a diferenciar entre diferents col·lectius per edats. Troben que hi ha una discriminació molt important, la qual, encara que sigui positiva, en molts casos no deixa de ser una discriminació. Volen una ciutat per a totes les edats, que permeti compartir les experiències i els espais entre tot-hom. Demanen una homogeneïtzació per a totes les edats dels casals i agrupar les persones en funció dels interessos, que sovint són intergeneracionals.

Pel que fa a la possibilitat que els equipaments de la gent gran, específicament els casals, romanguin oberts els caps de setmana, s'especifica que això només caldria en el cas que un nombre elevat de les persones que hi assisteixen no tinguessin cobertura durant aquests dies

de la setmana. Tot i així, en programes específics, com ara el d'«Àpats en companyia», els dissabtes i els diumenges també són necessaris. Un exemple és el Casal Tarradelles, que obre el menjador els caps de setmana.

Es proposa que un dels criteris de l'Administració a l'hora de contractar els serveis de gestió dels equipaments sigui mantenir-los oberts els caps de setmana.

S'assenyala que una de les línies d'actuació hauria de ser considerar els casals com a espais de lleure per a la gent gran, ja que sovint dediquen part del seu temps a tenir cura de la família i les activitats més interessants solen coincidir amb els horaris que la gent gran destina a aquestes activitats de cura.

El fet que els horaris escolars no estiguin compaginats amb els horaris laborals dels progenitors afecta directament l'ús del temps per part de la gent gran. Si els horaris estiguessin compaginats, la gent gran tindria més llibertat. Es planteja una qüestió: de quina manera es poden negociar els horaris amb els organismes (laborals i educatius competents).

En aquest sentit, es proposa que aquesta iniciativa de conciliació tingui vocació de pacte nacional i que, per tant, la coordinació dels horaris es faci en tots els territoris.

Una altra alternativa consisteix a fomentar el teletreball.

Es demana si seria possible que l'Administració controlés els temps (horaris) de les empreses, ja que molts cops són els responsables, en part, de la SOLEDAT que sovint afecta el col·lectiu de la gent gran. Quant a això, es planteja la possibilitat d'ampliar el projecte «Radars».

Pel que fa als usos dels equipaments, creuen que els centres cívics i els casals limiten l'ús que en fa la gent gran. La situació actual fa que molts avis i àvies s'hagin d'encarregar dels néts i nétes a la sortida de l'escola i es troben que no saben on anar amb ells. Per això es demana que els centres cívics i els casals s'adeqüin a les circumstàncies actuals i siguin un espai compartit entre les diferents generacions i els diferents col·lectius.

Els temps de vida actuals, així com la importància de poder compartir relacions, activitats i espais, fan que calgui ampliar de manera urgent els horaris dels serveis dedicats a la gent gran, ja que són massa restringits i no responen a les necessitats reals del col·lectiu. Per tant, necessiten que els centres cívics estiguin oberts tot el dia i els caps de setmana, inclosos els diumenges a la tarda.

Hi ha barris amb espais en què la participació vol ser molt àmplia, però no disposen de prou serveis per atendre-la. Per aquesta raó es demanen més espais i diverses possibilitats horàries per a cada activitat perquè es puguin satisfer totes les necessitats.

S'han pensat diferents alternatives específiques per proposar a l'Ajuntament, com ara fer servir els espais de les escoles públiques, especialment les aules d'informàtica. A les cinc de la tarda, aquestes aules es queden buides fins a l'endemà. Poder-les utilitzar, fins i tot durant el dia, quan els alumnes no les facin servir, seria una pràctica excel·lent.

Proximitat dels recursos i mobilitat

Es destaca la importància de fer les activitats en espais propers als centres. Pel que fa a l'ús de l'espai públic, un element que facilitaria guanyar temps en comptes de perdre'l seria dissenyar l'espai públic i el transport públic de manera que la gent gran es pugui desplaçar amb tranquil·litat.

Sovint, les distàncies entre les cases i els llocs destinats a diferents activitats són massa grans. De vegades hi ha persones que volen fer alguna activitat que comportaria una millora substancial per a la seva salut —com ara gimnàstica—, però les instal·lacions són massa lluny d'on viuen i no hi poden anar. Per tant, es proposa que hi hagi més espais per poder fer diferents activitats, així com línies d'autobusos de barri que hi arribin directament.

Altres

Consideren que avui dia les noves tecnologies són essencials per a la generació d'informació, però creuen que se centren en excés en els ordinadors, quan la gent gran el que fa servir bàsicament és la telefonia mòbil. Per aquest motiu, demanen més serveis informatius i enviar els avisos que calgui per missatgeria mòbil. D'altra banda, posen com a exemple una plaça de Cornellà i sol·liciten que s'instal·lin panells informatius a tots els barris perquè tothom tingui accés a aquesta informació, en especial la gent gran que encara no fa servir mòbils ni ordinadors.

Hi ha barris on l'ambient dels casals és molt pobre i volen transformar-los introduint-hi més activitats i més dinamització.

Pel que fa a l'atenció domiciliària, una de les propostes que sorgeix consisteix a ampliar les franges horàries per tal de no limitar-les exclusivament a les tasques d'higiene personal i de neteja de la llar, i que també compreguin tasques d'acom-

panyament a la gent gran que viu sola. Això permetria, entre altres coses, cobrir les necessitats d'ús del temps de les persones cuidadores (fills i/o filles i família pròxima), sobretot quan la gent gran requereix una cura especial perquè està malalta o té algun problema de salut puntual.

Cada vegada hi ha més persones que han de marxar de la residència on viuen per motius econòmics. Volen que es faci un estudi estadístic fiable que determini quantes d'aquestes persones han d'anar a viure amb les seves famílies.

D'altra banda, volen informació en temps real sobre les places que hi ha lliures a cada residència.

Què poden aportar les entitats de gent gran al Pacte del Temps?

Intergeneracionalitat

Espais oberts la major part del dia, els quals poden esdevenir intergeneracionals: això ajudarà les persones a compartir. Convé que la gent gran i la gent jove convisquin, perquè estan "condemna-des" a entendre's. Propiciar la realització d'activitats amb avis i néts, perquè és quelcom molt enriquidor.

Contribució a la qualitat de vida del col·lectiu i també de la societat

Sovint, els recursos es troben dins dels casals mateix. Cal organitzar-los, no només en funció de les necessitats de les persones usuàries, sinó també de les seves capacitats (voluntariats, tallers, etc.).

Els casals de gent gran podrien ser un espai de proximitat entre l'Administració (xarxa d'atenció social) i les persones usuàries dels serveis dels casals.

La gent gran té més disponibilitat horària que altres col·lectius. Per això volen que

es potenciïn els bancs del temps i s'emfatitzi la importància d'aportar i de rebre. Alhora, els agradaria fomentar el voluntariat.

La gent gran també disposa de més flexibilitat pel que fa als horaris i, per consegüent, poden adaptar les seves hores a les diferents necessitats de les persones.

L'experiència és una cosa molt valuosa i va lligada a l'edat. S'ofereixen per donar suport al sector públic: detectar les necessitats de la societat real i crear espais participatius, com aquesta sessió, en què totes les veus puguin ser escoltades.

Altres

Els casals i els centres cívics podrien anar de la mà.

En l'àmbit de les noves tecnologies, volen i estan disposats a fer més formació, però necessiten que els cedeixin espais i equipaments. Comenten que hi ha entitats que ara no compten amb xarxa sense fil (WiFi) ni tenen ordinadors disponibles. Per això demanen més suport a l'Ajuntament.

Tenint en compte la situació actual, digueu tres coses que des de la perspectiva de la gent gran haurien de formar part del Pacte del Temps.

Que l'Ajuntament estableixi un codi ètic perquè les empreses que licitin hagin de prioritzar i impulsar mesures de conciliació.

Els centres cívics s'haurien d'estructurar com a espais que potenciessin la solidaritat intergeneracional. Per aconseguir-ho es podrien organitzar, per exemple, tallers gratuïts de lectura, de conversa, etc.; és a dir, activitats aglutinadores i acollidores per a tothom.

Avançar cap als equipaments virtuals.

Demandar espais i equipaments per a activitats de formació i de lleure i, alhora, dotar-los d'una oferta horària més àmplia que compregui matins, tardes, caps de setmana i festius i que respongui a les necessitats de les persones. Cada vegada hi ha més gent gran. És un augment real que hauria d'anar acompanyat d'un augment paral·lel d'equipaments i de serveis.

Necessiten que les institucions públiques es recolzin més i més en l'experiència de la gent gran.

Potenciar el voluntariat i els bancs del temps en tots els àmbits.

Altres conclusions

Si s'unifiquen els horaris dels mitjans de comunicació, també s'acabaran unificant els horaris de la societat.

Dins del col·lectiu de la gent gran hi ha gent gran «jove» i gent gran «gran». Es tracta de persones amb problemes diferents i necessitats diferents.

Caldria adaptar l'horari dels casals als horaris de la gent gran i recuperar, per tant, la seva essència inicial.

La gent gran hauria de rebre formació en mitjans i en tecnologies de la informació i la comunicació.

Participants: Associació Coordinadora per a l'Anxianitat; Associació per a la Defensa de la Gent Gran; Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya; Associació Fons de Coneixement i Experiència; Coordinadora d'Associacions de Casals Municipals; Consell de la Gent Gran de Catalunya; Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC); Federació d'Organitzacions Catalanes de Gent Gran, Dones i Família (FOCAGG); Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona (CAGG); Federació de Pensionistes i Jubilats de Comissions Obreres; Associació Vídues de Barcelona (AVB).

CONSELLS I ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ MUNICIPAL - SESSIONS DE TREBALL

CONSELL DE BENESTAR

Què ens agradaria que recollís el Pacte del Temps amb relació a les famílies, la infància i l'acció comunitària?

Família i infància

Adaptació del temps i dels espais a les famílies (els horaris escolars, laborals, de lleure, etc.) perquè hi hagi més espais de temps compartit i de dedicació als infants:

- Crear més espais de joc, espais d'esbarjo als parcs.
- Potenciar els camins escolars.

Els bancs de temps en clau familiar:

- Promoure en l'àmbit de les AMPA ajudes informals entre famílies.
- Revisar l'oferta horària de les escoles bressol.

Repensar les propostes, però NO a partir del que ja tenim, sinó de les noves realitats:

- La precarietat de les feines (esporàdiques i precàries), que condiciona totalment l'organització de la família.
- Inclusió dels infants i adolescents, formulant propostes adaptades a la seva realitat.

Reforçar les relacions familiars, atès que en la situació actual la cura de les persones en situació de dependència recau en l'entorn familiar, i fer-ho:

- Donant reconeixement a aquest suport.

- Afavorint espais intergeneracionals.
- Promovent serveis de respir per als ciutadans i ciutadanes.

Incloure els infants en l'elaboració del Pacte del Temps i, per tant, incrementar-ne la participació.

Generar en la societat un espai propi per a totes les famílies que no tenen possibilitat d'acompanyament i que necessiten una atenció específica.

Serveis i Administració

Estudiar les compatibilitats dels horaris que s'estableixen en diferents contextos socials. Fer compatibles els horaris tenint en compte la nostra cultura i els nostres costums (som mediterranis).

Més informació, comunicació (adequada al llenguatge dels infants) i missatges de sensibilització.

Continuar facilitant les gestions administratives d'una manera àgil mitjançant les eines informàtiques.

Repensar les propostes, però NO a partir del que ja tenim, sinó de les noves realitats:

- Coresponsabilitat de les administracions i les entitats.

Incorporar la flexibilitat horària a l'atenció ciutadana.

Dotar els equipaments d'horaris que en facilitin l'ús social i l'optimització:

- Implantar una oferta horària diferent en algunes escoles.

- Adaptar els horaris de determinats serveis (per exemple, perquè les persones que fan torns nocturns puguin anar al metge).

Afavorir la creació del que s'anomena «multiequipament», que incorpora escola bressol, atenció a la gent gran i escola primària. Això facilita les relacions intergeneracionals i les comunitàries. Ja hi ha equipaments per a la gent gran que s'estan convertint en espais multifuncionals i que disposen de professionals específics per a cada col·lectiu, tant pel que fa a l'atenció com al servei.

Fer una tasca de conscienciació, sobretot a les empreses de serveis, per tal que estructurin millor els seus horaris. En aquest sentit hi ha bones pràctiques, però cal donar-les a conèixer i estendre-les.

L'Ajuntament hauria de donar suport a les entitats que contribueixen a la bona gestió del temps; per exemple, a l'hora de convocar concursos per a la gestió de recursos públics.

Altres

Enfortir els programes que tenen a veure amb les xarxes comunitàries, com ara «De veí a veí» i «Bons veïns, millor barri», per recuperar el valor del bon veïnatge i potenciar accions comunitàries als barris.

Informar la ciutadania de l'existència i el funcionament de la xarxa NUST, ja que no es coneix prou bé.

Accés gratuït o més econòmic a determinats serveis per gaudir del temps lliure i de la cultura.

Aprofitar el temps de què disposen les persones jubilades per oferir-lo a les seves comunitats.

Fer campanyes publicitàries per destacar el valor de compartir el temps.

Què poden aportar les entitats que treballen en l'àmbit de la família, la infància i l'acció social al Pacte del Temps?

Accions de les mateixes entitats

Ajudar les AMPA a impulsar relacions i cohesió entre les famílies (per exemple, creant espais familiars d'intercanvi i ajuda entre els pares i mares). Dur a terme una important tasca preventiva i treballar l'intercanvi de temps des de les escoles (per exemple, proposar que els infants també donin temps a les persones del seu voltant).

Cal reforçar aquestes entitats i donar-los reconeixement, atès que són les més properes al territori i, per tant, les que millor el coneixen. Impulsar l'intercanvi de temps des de les entitats de barri i entre elles.

Impulsar serveis de voluntariat.

Cobrir les necessitats bàsiques, ja que, sinó, la qualitat del temps disminueix. Es proposa una Iniciativa Legislativa Popular (ILP) contra la pobresa.

Les entitats de gent gran han de donar valor al temps de la gent. S'ha de trencar amb la idea que «tenen l'obligació» de fer-se càrrec de la cura dels néts i nètes.

Oferir espais de joc per als infants.

Considerar les empreses i entitats com a interlocutores a l'hora de facilitar la conciliació laboral, familiar i personal.

Dissenyar intervencions tenint en compte la diversitat de cultures que comparteixen l'espai públic.

Aplicar els objectius i principis del Pacte del Temps a les entitats mateixes.

Difusió i reconeixement

Impulsar bones pràctiques a les empreses i entitats publicant una guia de bones pràctiques.

Donar reconeixement a les experiències intergeneracionals. La gent gran que va als recursos diürns pot estar disposada a contribuir, per exemple, proporcionant reforç escolar als infants de primària.

Fer tasques de sensibilització en els col·lectius amb els quals es treballa.

Passar del maternalisme al treball comunitari: les entitats, juntament amb els serveis socials i el veïnatge, són essencials.

Els mitjans de comunicació no s'esmenten en cap punt del Pacte del Temps, però són fonamentals per canviar els usos del temps.

Fer propostes a partir del coneixement i la coresponsabilitat: construir conjuntament.

Tenint en compte la situació actual, prioritzeu tres propostes d'acció concretes que s'haurien d'incloure en el Pacte del Temps.

Conclusions

Potenciar espais de barri amb horaris flexibles que facilitin la conciliació de la vida familiar, personal i laboral. Impulsar que la població tingui accés als serveis municipals i a la cultura.

Que l'Ajuntament de Barcelona doni a conèixer les bones pràctiques dels bancs del temps que hi ha i potenciï les iniciatives comunitàries perquè se'n creïn altres. Potenciar accions solidàries de bon veïnatge.

Flexibilitzar els horaris de les empreses de serveis i de les administracions per tal d'oferir diferents horaris laborals i que la

gent que hi treballa pugui escollir el que respongui millor a les seves necessitats. Cal estendre les bones pràctiques i regular aquest tipus de flexibilitat.

Enfortir les xarxes comunitàries —formals i informals— apoderant la ciutadania i promovent les solidaritats privades i públiques.

Potenciar les entitats que implanten bones pràctiques per a la flexibilitat en l'àmbit laboral i fer que s'impliquin. Informar sobre els serveis i recursos existents i difondre'ls.

Altres conclusions

Promoure la creació de la «finestreta única» i establir un mecanisme d'intercanvi d'informació que permeti a les persones i entitats fer els tràmits que necessitin d'una manera virtual.

Potenciar la perspectiva de gènere fent que tota la societat es coresponsabilitzi en la gestió del temps.

Incorporar la conciliació laboral i el temps de cura a les negociacions col·lectives.

Impulsar un transport públic sostenible i accessible: una ciutat cohesionada millora la qualitat de vida.

Aportacions al document per part del Grup de Treball de Gent Gran del Col·legi de Pedagogs arran de la sessió participativa amb el Consell de Benestar Social

Cal que a l'hora de repensar les propostes també es tinguin en compte les demandes de la ciutadania.

Família i infància

Creació de més espais per al joc i l'oci humanista en família. Cal entendre la família com una entitat intergeneracional, i incloure-hi els avis i àvies, encara que no visquin sota el mateix sostre.

Vigilar de molt a prop la vulnerabilitat de determinades famílies.

Potenciar el saber de vida de la gent gran a favor de la comunitat.

Serveis i Administració

Cal que l'Administració es comuniqui fent servir un llenguatge entenedor i potenciant l'ús de les eines informàtiques i l'atenció en línia.

Optimitzar els horaris pel que fa a l'ús social de determinats equipaments —com ara les escoles— i la realització d'activitats perquè la ciutadania en pugui gaudir.

Potenciar que les persones en atur i les mestresses de la llar ofereixin a les seves comunitats el temps de què disposen.

Aconseguir que la ciutadania accepti i es comprometi a participar en projectes d'acció comunitària concrets i que satisfacin les seves necessitats.

Participants: Agència de Salut Pública de Barcelona, Ajuntament de Barcelona; Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports, Ajuntament de Barcelona; Associació Benestar i Desenvolupament (ABD); Associació Catalana de Malalts Epilèptics (ACME); Associació de Famílies Acollidores (AFA); Associació Fons de Coneixement i Experiència (CONEX); Associació In Via; Associació Salut i Família; Càritas, Barcelona; Comissions Obreres (CCOO); Convergència i Unió (CIU); Col·legi de Pedagogs de Catalunya; Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya (COLPIS); Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya (CODTS); Consell Assessor de la Gent Gran, (CAGG); Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSB); Creu Roja; Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB); Federació d'Organitzacions Catalanes de Gent Gran, Dones i Família (FOCAGG); Foro para la Defensa de la Tercera Edad (FDTE); Fundació Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA); Fundació Catalana de l'Esplai (FCE); Fundació Escó (FE); Fundació «la Caixa»; Fundació Oncolliga; Fundació Privada Nenes i Nens amb Càncer; Instituto de Trabajo Social y de Servicios Sociales; Associació Per l'Altre Cor Cremat de Barcelona; Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC); Suara Serveis SCCL; Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT).

CONSELLS I ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ MUNICIPAL - SESSIONS DE TREBALL

CONSELL DE DONES

Què ens agradaria que recollís el Pacte del Temps amb relació a les dones?

Dona i treball

Organització de les empreses en funció de l'horari de les escoles (horaris compatibles; per exemple, fer les tutories en horari extraescolar).

La tipologia de les feines (esporàdiques i precàries) condiciona totalment l'organització de la família i, per tant, també el temps de les dones.

Encara estem massa condicionats per la cultura de la jornada partida.

Cal canviar el valor que es dóna a la creença que qui surt més tard de la feina és qui més treballa.

Hi ha professions que no es poden acollir a un pacte del temps (les dones periodistes, polítiques, etc.). Aquestes persones requereixen pactes del temps personalitzats. Per fer-ho possible, calen campanyes de sensibilització i d'educació prèvia.

Dona, serveis i polítiques públiques

En el disseny d'horaris i de polítiques públiques no es té prou en compte el model familiar de mare i fills i/o filles; és a dir, el model «monomarental».

Ampliar els horaris dels transports públics, no només per adaptar-los als horaris laborals, sinó també tenint en compte activitats culturals i/o lúdiques.

Adaptar els horaris dels serveis públics a la casuística de les diferents realitats professionals.

Ampliar els permisos de maternitat i paternitat. Seria una eina que també con-

tribuiria a organitzar el petit comerç. S'hauria de tenir en compte que els horaris de cura de la família són molt llargs i que normalment les dones són les qui tenen cura dels infants.

Altres

Donar valor als diferents temps de què gaudim i organitzar menys el temps dels infants: menys deures, menys estudis i menys activitats extraescolars.

Cal tenir en compte les persones de diferents orígens que no disposen d'una xarxa de suport per organitzar-se.

Què poden aportar les entitats que treballen en l'àmbit de la dona al Pacte del Temps?

Amb relació al Pacte del Temps

Recollir opinions relacionades amb el Pacte del Temps.

Convidar les entitats a debatre el Pacte del Temps al si de les entitats mateix.

Amb relació a les entitats mateix

Adaptar els horaris de les convocatòries que fan les entitats per tal d'afavorir la participació de les diferents franges d'edat.

Promoure un canvi en la cultura associativa. Les entitats estan molt acostumades a les seves pròpies dinàmiques i cal obrir-les a l'exterior perquè no siguin tan tancades.

Potenciar la coordinació per evitar solapaments en les programacions que fan les diferents entitats.

Generar models horaris que s'adaptin a la nostra manera de viure, condicionada pel clima i la cultura.

Abans les famílies s'adaptaven als horaris de l'escola; ara s'adapten als horaris de les empreses.

Les entitats haurien de predicar amb l'exemple.

Conscienciar pel que fa al temps de les dones grans: no entenen que el temps és d'elles, i sovint les activitats associatives s'han de modificar —sinó, n'hi ha menys—, perquè les àvies han de tenir cura dels néts.

La formació és l'àmbit que admet més flexibilitat.

Els bancs del temps tracten de fer propostes en diferents franges horàries per adaptar-se i respondre als interessos de col·lectius diversos. Cal ser flexibles en funció de les persones a les quals volem arribar.

Tenint en compte la situació actual, prioritzeu tres propostes d'acció concretes que s'haurien d'incloure en el Pacte del Temps.

Conclusions

Treballar amb les dones (sobretot les dones grans) com administrar-se el propi temps: trencar les barreres culturals.

Treballar amb els homes per la igualtat efectiva.

Educació: que l'escola s'acabi impregnant d'aquest canvi, per tal que els alumnes també se n'acabin impregnant, i fer-ho d'una manera transversal i natural.

Fer que la coresponsabilitat sigui un dels elements centrals de les famílies i de les organitzacions empresarials.

Coordinar els horaris laborals, els de l'Administració i els de les escoles.

Valorar una organització del temps diferent. Si es fa així, les empreses també voldran incorporar aquesta pràctica.

Participants: Consell de Dones.

Síntesi de les aportacions

Què podem fer des de les empreses

Què podem fer com a empreses/organitzacions per contribuir a una millor gestió del temps i qualitat de vida del personal, de les empreses i de la ciutat?

Potenciar la flexibilitat horària i el teletreball, adaptant les jornades laborals en funció de les necessitats de les persones i de l'empresa i invertint en noves tecnologies.

Impulsar un canvi cultural en les organitzacions, afavorint la gestió per objectius (en detriment del presencialisme) i l'alineació dels valors personals amb els de l'empresa.

Apostar per la racionalització de l'ús del temps com a factor de millora productiva en les empreses, fomentant reunions àgils i una bona organització dels recursos humans.

Facilitar recursos i mesures per a la conciliació de la vida laboral, familiar i personal en les organitzacions, elaborant un pla integral de conciliació.

Generar espais de participació del personal, per escoltar, recollir i analitzar les seves propostes quant a una organització més innovadora del temps de treball.

Què es pot fer des de la ciutat

Què es pot fer des de la ciutat per promoure la qualitat de vida i una millor gestió del temps de la ciutadania i de les empreses?

Realitzar una campanya de comunicació, sensibilització i reconeixement, visualitzant les mesures de temps que adopten les empreses (de forma global i per sectors) i posant en relleu els beneficis que aporten al personal, a les empreses i a la ciutat.

Planificar el transport públic i privat dins l'àmbit metropolità de Barcelona per tal de facilitar els desplaçaments feina/casa.

Impulsar el Pacte del Temps des de l'Ajuntament de Barcelona, comptant amb els actors implicats de la ciutat per tal d'articular millor l'horari de les escoles, dels serveis públics i privats, etc.

Participants: Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva (ACBI); Adecco; Aedipe Catalunya; Ajuntament de Barcelona; Associació In Via; Barcelona Activa; Charter de la Diversitat; Dincat; Fundació Tot Raval; Generalitat de Catalunya; Grup L'Ovella Negra; INSERCOOP SCCL; Llar Begur; Nestlé; Ops Neo; Projectes i Gestió de Serveis Socials, SL (PROGESS); QSL Serveis Culturals, Suara Cooperativa.

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - TAULES SECTORIALS

CHARTER DE LA DIVERSITAT

Síntesi de les aportacions

Què podem fer des de les empreses

Què podem fer com a empreses/organitzacions per contribuir a una millor gestió del temps i qualitat de vida del personal, de les empreses i de la ciutat?

Fomentar la flexibilitat horària (horari d'entrada i de sortida, dinar, vacances...) i prioritzar el treball per objectius i resultats més enllà de la presència física a la feina.

Promoure el teletreball, en combinació amb la feina presencial, i facilitar la flexibilitat en el lloc físic de treball (si l'empresa disposa de diversos espais) per estalviar temps de desplaçament.

Incorporar la diversitat de necessitats personals (família, cultura, creences...) com a factor clau per organitzar el temps de treball, tenint en compte que hi ha feines en què fer-ho resulta més complicat (atenció al públic, treball a torns).

Potenciar horaris de treball més intensius, en consonància amb la resta d'Europa i de manera acordada amb la representació dels treballadors i treballadores, i facilitar serveis de conciliació.

Impulsar el treball en equip, les reunions efectives i la comunicació per optimitzar el temps de treball, i fer un millor ús de les eines informàtiques (especialment del correu electrònic i el telèfon).

Què es pot fer des de la ciutat

Què es pot fer des de la ciutat per promoure la qualitat de vida i la millor gestió del temps de la ciutadania i de les empreses?

Promoure un Pacte del Temps a la ciutat de Barcelona amb mesures concretes que incorporin els temes següents:

- Millora del transport públic en l'àmbit metropolità, adaptant horaris i rutes.
- Fàcil accés als serveis d'informació i tràmits en línia per realitzar gestions.
- Ampliació i flexibilitat dels horaris dels serveis públics en funció de les necessitats ciutadanes.
- Espais públics oberts i espais verds, fomentant la barreja d'usos als barris.
- Adaptació del calendari d'escoles i guarderies al calendari de pares i mares.

Potenciar altres temes, com ara: el voluntariat de la tercera edat, les societats laborals o l'ampliació i la progressivitat dels permisos de maternitat i paternitat.

Participants: ABD; Ajuntament de Barcelona; Barcelona Activa; Comissions Obreres (CCOO) de Catalunya; CFA Anna Murià; Fundació Engrunes; Fundació Pimec; Fundació «la Caixa»; Fundació per la Diversitat; Fundació RANDSTAD; Institut Català d'Oncologia (ICO); MC MUTUAL; Seniors Españoles para la Cooperación Técnica (SECOT) Barcelona; TCC - Grup Moventia; Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - ENTREVISTES

CAMBRA DE COMERÇ - OBSERVATORI DONA, EMPRESA I ECONOMIA

Document d'observacions sobre el Pacte del Temps

Tot el document està ben elaborat i respon a un canvi de concepte innovador i revolucionari: els usos del temps són clau en l'organització d'una societat i són conseqüència de com està i ha estat estructurada la societat des d'un punt de vista econòmic i funcional. Com és lògic, també és fruit dels interessos dels qui manen i tenen el poder.

Aquí tenim un doble problema: arrosseguem horaris de l'època industrial i del franquisme. D'una banda, interessos econòmics, empresarials, industrials i, fins i tot, del camp; de l'altra, els interessos d'una societat dividida en rols segons el sexe.

Tot Europa, menys Espanya, s'ha posat al dia pel que fa a la societat de la informació i l'era de les noves tecnologies, i en el transcurs de mig segle ha canviat la divisió de rols mil·lenaris.

Per tant, és clau canviar els usos del temps per tal que responguin als interessos i als drets de totes les persones: nens i nenes, homes i dones... i no només d'algunes. El punt de partida és bo, però hi ha una contradicció: no es poden canviar els usos del temps si els qui manen i ostenten el poder no ho volen. És una qüestió de poder.

El document ens sembla molt avançat i correcte i creiem que s'hauria de posar en pràctica de manera accelerada.

Serà molt important que en el marc de les competències de l'Ajuntament s'adopti un compromís i s'apliquin aquestes mesures sobre la utilització dels espais públics, els serveis a la comunitat, o els horaris flexibles per atendre els ciutadans i ciutadanes, etc.

Tanmateix, des del punt de vista de l'Observatori i en clau de gènere, i més enllà de fer un document de mínims o una declaració d'intencions que tothom pugui signar, considerem que s'haurien de concretar l'apartat 4 i el punt 6 de l'objectiu 1, referent a les escoles bressol.

El que realment s'hauria de resoldre és el fons del problema o «nus gordià».

Perquè, més enllà de les bones propostes, no deixen de ser recomanacions de «bona voluntat» adreçades al sector empresarial, a les patronals, etc., perquè tinguin uns horaris laborals més sostenibles o «intel·ligents».

Des de fa molts anys —i ara amb la crisi s'ha aguditzat— tothom sap que els horaris laborals, tal com estan organitzats, són incompatibles amb les responsabilitats familiars i la cura de les persones. Avui, parlar de flexibilitat i de promoure «la millora de la gestió del temps» i «continuar avançant amb la flexibilitat horària negociada», «apel·lant als sindicats i a les patronals», és una fal·làcia, perquè continuen sense comprometre's, quan el més fàcil i comprometedor seria adoptar l'horari europeu, independentment de les empreses i d'altres organitzacions que, a causa de la seva activitat, hagin de fer tornos.

D'altra banda, els horaris de les escoles bressol i de les escoles en general haurien de seguir l'horari general europeu: de les 8-9 hores del matí fins a les 5-6 hores de la tarda, sense interrupció.

Tot això és absolutament imprescindible per no perjudicar les dones que treballen —una de les taxes més altes de tot Espanya—, ni els infants ni la gent dependent.

Participants: Anna Mercadé, Observatori Dona, Empresa.

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - ENTREVISTES

PIMEC-COMERÇ

Síntesi de l'entrevista

PIMEC constata que el sector del comerç desconeix les qüestions relatives als usos del temps i a la conciliació, tot i que és un sector molt afectat, especialment pels horaris d'obertura. És molt positiu que el document del Pacte del Temps tracti, sobretot, d'equipaments i de serveis públics i no de comerç i d'horaris comercials, i que defensi la conciliació del temps laboral, familiar i personal com un element central per al benestar a la ciutat, així com el dret al descans, que contraposa a la desregulació dels horaris comercials.

Consideren que s'hauria de posar un èmfasi especial en els punts següents del document del Pacte del Temps:

Equipaments i serveis públics:

- Adaptar els serveis als horaris laborals de la ciutadania (per exemple, modificar els horaris de les escoles bressol).
- Fomentar els dobles usos dels equipaments.

Mercats municipals:

- S'està d'acord amb ampliar els horaris de tarda en aquells mercats que encara no ho hagin fet.
- Oferir serveis a domicili.
- L'Institut Municipal de Mercats està elaborant un projecte sobre l'horari dels mercats.

Àmbit laboral:

- Fomentar el teletreball.

Es proposa avançar en el comerç electrònic i vincular-lo a l'existència de comerços físics; pensar estratègies per combinar el comerç electrònic amb el contacte presencial entre clients i comerciants.

Participants: Vicent Llorca, PIMEC; Alejandro Goñi, PIMEC.

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - ENTREVISTES

FOMENT DEL TREBALL

Síntesi de l'entrevista

Des de Foment del Treball es reivindica una triple responsabilitat en matèria de conciliació: empreses, treballadors i Administració.

Es considera que l'objectiu del Pacte del Temps (Adaptar els horaris i usos dels equipaments i serveis a les necessitats de les persones) recull, sobretot, la responsabilitat de l'Administració, tant pel que fa a la dotació d'infraestructures com a la prestació de serveis que facilitin la conciliació de la vida laboral, familiar i personal. També inclou tot el que es refereix a la simplificació administrativa.

Respecte a l'objectiu del Pacte del Temps (Treballar conjuntament amb les empreses i entitats de la ciutat per fer compatible el temps de treball amb el temps de la vida quotidiana), es considera que s'han de revisar alguns aspectes:

- Pel que fa a l'enfocament de gènere, la prioritat no hauria de ser la igualtat, sinó el temps. Des d'aquesta perspectiva, més que promoure plans d'igualtat, caldria promoure que aquests plans incloguin mesures de temps.
- Introduir la perspectiva empresarial amb relació a la conciliació: s'han de garantir els drets del treballador i alhora respondre a les necessitats de l'empresa (adaptació al mercat, flexibilitat). Es considera que l'Acord Interprofessional de Catalunya 2011-2014 recull aquest doble punt de vista.

- Hi ha molts espais de debat oberts sobre conciliació en què els agents estableixen acords. Caldria que el pacte hi fes referència, en especial al que s'ha treballat en el Consell de Relacions Laborals.
- Diferenciar per sectors d'activitat, ja que no es pot demanar el mateix a tots; per exemple, teletreball.
- Una proposta consistiria a introduir aquests acords en els convenis col·lectius sectorials. Tanmateix, es considera que s'haurien de tenir en compte les diferents necessitats d'una mateixa persona al llarg de la vida.
- El Pacte hauria de recollir les recomanacions que el Consell de Relacions Laborals proposa en la negociació col·lectiva.

Participants: Yésika Aguilar, Foment del Treball Nacional.

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - ENTREVISTES

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS (UGT)

Aportacions sobre el dictamen del Consell de Ciutat, del març del 2011, sobre el document del Pacte del Temps.

Proposta de la UGT de Catalunya de prioritització d'actuacions i de propostes que conformen el Pacte del Temps de la ciutat de Barcelona.

Des de la UGT de Catalunya apostem per la prioritització de les mesures següents, recollides en el document *Pacte del Temps* de l'abril del 2011:

DINS L'OBJECTIU 1: Prioritzar el desenvolupament de programes de proximitat i de suport a la vida quotidiana.

En aquest sentit, prioritzar les **mesures 6, 7 i 8**, en tant que fan referència al suport d'activitats de cura i d'atenció a dependències.

DINS L'OBJECTIU 2: Prioritzar el foment de la xarxa de mobilitat pública.

En concret, prioritzar les **mesures**:
16: perquè vetlla per la universalització —avui dia encara inexistent— de l'accés a tots els espais i transports públics.
17: perquè es refereix a la connectivitat del territori. Caldria parar especial atenció a la mobilitat laboral de les persones que viuen i/o treballen a l'Àrea Metropolitana. En aquest sentit, s'hauria d'impulsar i repensar la xarxa pública de mobilitat en els polígons industrials de l'Àrea.

DINS L'OBJECTIU 3: Vetllar per l'accés universal a l'administració electrònica.

En concret, prioritzar la **mesura 24**, que tracta de la formació digital i la garantia d'accés universal a la informació i als canals de comunicació *on-line* amb les administracions.

DINS L'OBJECTIU 4: Avançar cap a un nou model d'organització del temps de treball.

No hi ha dubte que avui dia el temps de treball condiciona l'organització del temps quotidià de la ciutadania. En aquest sentit, compartim la necessitat d'abordar aquesta qüestió de manera conjunta, des del consens i el treball dels agents laborals.

La crisi i les derives econòmiques sobre les empreses i la fragilitat de negociació en termes econòmics per part de les persones treballadores creen oportunitats en aquest sentit. Així, la crisi hauria de facilitar la negociació entre els agents laborals en termes qualitatius de les condicions laborals.

Pel que fa a això, prioritzem especialment les **mesures 29, 31, 33 i 34**.

DINS L'OBJECTIU 5: Fomentar un canvi cultural que entengui l'harmonització del temps com a paradigma de la qualitat de vida.

Una vegada més destaquem el treball conjunt amb els agents de l'àmbit educatiu i laboral perquè són els que poden incidir més directament en la sensibilització sobre els usos del temps i generar un canvi cultural i de valors.

Per tant, prioritzem les **mesures 37 i 38**.

Participants: Raquel Gil i David Papiol, Unió General de Treballadors (UGT).

TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA

Síntesi de l'entrevista

La Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya treballa per donar visibilitat a l'esforç diari i constant que realitza el Tercer Sector Social per la defensa de les persones i de les situacions de vulnerabilitat social que pateixen.

Un dels objectius de la Taula és influir en la ciutadania i en les institucions del nostre país per avançar cap a una societat amb menys pobresa i menys desigualtats i estendre el benestar als col·lectius socials més desafavorits. En aquest sentit, amb la crisi s'ha posat de manifest la important tasca desenvolupada per les entitats socials, malgrat que encara no tenen prou reconeixement com a agents socials.

La Taula forma part de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, que comparteix molts objectius amb el Pacte del Temps. Considera que les entitats del tercer sector tenen un paper clau en el desenvolupament d'accions vinculades al Pacte i que comparteixen els avantatges del treball en xarxa a escala comunitària.

D'altra banda, es posa de manifest que moltes d'aquestes entitats incorporen mesures de temps i de conciliació en la seva organització laboral, malgrat que sovint no es visibilitzin com a tals. Pensa que a les entitats es poden trobar bones pràctiques de compatibilitat del temps laboral, familiar i personal de les persones que hi treballen.

Considera que la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya pot fer un treball intern d'aportació i d'adhesió al Pacte del Temps.

Participants: Àngels Guiteras, presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

SECTOR EMPRESARIAL I AGENTS SOCIALS - ENTREVISTES

COMISSIONS OBRERES (CCOO)

Síntesi de l'entrevista

Proposen iniciar el document del Pacte amb elements de caràcter transversal, com ara la igualtat de gènere, la conciliació en el món laboral, la mobilitat, etc., i referenciar aquests elements en altres documents, pactes, òrgans... de consens, com per exemple l'Acord Marc Europeu sobre Teletreball o els documents del Consell de Relacions Laborals.

Consideren que ha de quedar clar quins consells, òrgans de participació, sectors empresarials, sindicats han participat en el procés. També assenyalen que en el procés caldria incloure les organitzacions de consumidors.

Entenen que la voluntat del pacte hauria de ser promoure pràctiques concertades amb altres municipis.

En l'apartat de mesures del Pacte del Temps proposen incloure conceptes nous:

- Cal avaluar els riscos psicosocials (amb mètodes consensuats, com ara el mètode Copenhage, que inclou la perspectiva de gènere).
- En lloc de parlar de flexibilitat laboral, s'hauria de donar importància a l'autogestió del temps i al valor del temps personal.
- No s'hauria de generalitzar en les mesures relacionades amb el món del treball i caldria introduir la necessitat de tenir en compte la diversitat social, especialment la diversitat d'origen en el temps de treball.
- Amb relació al transport, s'hauria d'incloure la mobilitat sostenible.

45

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

Participants: Juan Manuel Tapia i Gasham Salima, Comissions Obreres (CCOO).

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - TAULES SECTORIALS

TEMPS COMUNITARI

Síntesi de les aportacions

Què fem des de l'àmbit comunitari

Quines accions concretes realitzades des de l'àmbit comunitari de Barcelona amb relació a la millor qualitat de vida i a la conciliació del temps de les persones destacaríeu?

- Educació i famílies. Exemple: camí escolar, patis oberts, suport mutu entre famílies, grups de mares, escola de pares i mares.
- Gent gran. Exemple: suport i acompanyament a la gent gran, bon veïnatge, projecte «Radar», escola de salut, mercat de «rampaines».
- Intercanvis. Exemple: informàtica, anglès, cuina, intercanvi cultural.
- Bon veïnatge. Exemple: taula de treball amb els serveis del barri i les associacions, treball de memòria històrica intergeneracional.
- Solidaritat. Exemple: grups d'estalvi, cistelles de menjar, roba d'infants.
- Salut. Exemple: escoles de salut, tallers de cuidadors i cuidadores.

Què es pot fer des de l'Ajuntament

Què es podria fer des de l'Ajuntament de Barcelona per acompanyar o estendre les accions de l'àmbit comunitari i contribuir al desenvolupament del Pacte del Temps, tenint en compte els recursos disponibles?

- Realitzar un pla de comunicació i difusió sobre les activitats dels bancs del temps i l'acció comunitària per donar visibilitat i valor a les iniciatives ciutadanes, creant, per exemple, una agenda

comuna d'activitats comunitàries.

- Potenciar el treball en xarxa i transversal entre Ajuntament, districtes i entitats per donar suport a l'àmbit comunitari, facilitant espais per compartir experiències/recursos sobre projectes concrets i evitar duplicitats.
- Promoure mesures concretes en serveis i espais de la ciutat:
 - Posar en valor un temps efectiu per a la participació cívica, revisant els horaris dels consells i donant visibilitat als resultats i a l'impacte de la participació.
 - Diversificar els horaris de les activitats per facilitar-ne l'assistència.
 - Facilitar l'accés i la gestió dels equipaments i dels espais públics als veïns i veïnes per realitzar-hi activitats i tallers, adaptant-ne els horaris.
 - Donar suport a les famílies mitjançant casals d'estiu més econòmics i més places d'escoles bressol públiques amb horaris ampliat.
 - Simplificar les gestions administratives a través d'una finestra única.
 - Ampliar el bus de barri en dies festius, en especial per a la gent gran.

Participants: Associació Catalana d'Afectats de Fibromiàlgia (ACAF), Ajuntament de Barcelona; Plans de Desenvolupament Comunitari, Ajuntament de Barcelona; Temps i Qualitat de Vida; Associació Salut i Família (ASF); Banc del Temps de la Barceloneta; Banc del Temps del Camp d'en Grassot; Banc del Temps de la Dreta de l'Eixample-Fort Pienc; Banc del Temps de Gràcia; Banc del Temps de Sant Martí; CiviClub; Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB); Pla de Desenvolupament Comunitari de la Barceloneta; Pla de Desenvolupament Comunitari del Poble-sec; Pla de Desenvolupament Comunitari de la Sagrada Família.

TEMPS FORA DE L'HORARI LECTIU

Síntesi de les aportacions

Accions que contribueixen a millorar el temps fora de l'horari lectiu dels infants i adolescents

Activitats compartides

Els centres escolars no poden acollir activitats diverses per a tots els infants i adolescents ni per a tots els tipus d'activitats, perquè no disposen d'espai suficient i perquè a vegades l'espai amb què compten no és el més adequat per fer-hi certes activitats.

Es coincideix a remarcar que cal distribuir les activitats entre diferents espais del territori, perquè això permet diversificar l'oferta, realitzar-la en espais adequats i evitar els torns horaris. També permet evitar duplicitats i oferir un ampli ventall d'opcions de manera coordinada.

Treballar en xarxa

L'oferta compartida d'activitats requereix potenciar el contacte entre les organitzacions d'un mateix territori, escoles, equipaments municipals i oferta privada.

També se suggereix que les empreses siguin coresponsables per tal que contribueixin al lleure educatiu (per exemple, mitjançant una col·laboració econòmica o cedint temps als treballadors i treballadores perquè participin en iniciatives de voluntariat).

És palesa la dificultat de treballar en xarxa, però es considera que la ciutat disposa de suficients recursos i espais de treball en què es pot treballar la construcció, la gestió i l'avaluació de xarxes en l'àmbit de districte.

Es considera necessari destinar recursos a fomentar les xarxes de col·laboració en els districtes:

- Constituint els espais de treball i de gestió de la xarxa.
- Fomentant la formulació de propostes de treball en xarxa; per exemple, orientant les subvencions cap a projectes que sorgeixin del treball en col·laboració entre diferents entitats i que prevegin l'oferta conjunta d'activitats.

En certs casos, com ara algunes pràctiques esportives específiques i amb poca presència a Barcelona (no es fan a tots els districtes), és important plantejar-se la generació de xarxes d'àmbit de ciutat.

Facilitar els desplaçaments entre equipaments

La possibilitat de fer activitats no lectives fora del recinte escolar depèn del fet que els infants es puguin desplaçar al lloc on es duen a terme.

Des de fa uns anys, s'estan articulant dos tipus d'accions per facilitar el trasllat d'infants entre equipaments:

- Serveis d'acompanyament (amb monitoratge, voluntariat).
- Itineraris segurs, amb el disseny del «Bus a peu» (per a infants de 5-8 anys) i dels «Camins escolars, es pais amics» (per a infants de més de 8 anys).

Es valoren molt positivament els tipus de projectes i es considera convenient que s'ampliïn.

Difusió conjunta

Actualment es publiquen diferents guies d'entitats i equipaments que ofereixen activitats fora de l'horari lectiu.

Es proposa unificar-ne la difusió en l'àmbit de districte, i que incloguin les activitats que s'ofereixen des de la iniciativa privada. En el cas de les activitats que no tenen presència en tots els districtes (com ara algunes pràctiques esportives), caldria unificar-ne la difusió a escala de ciutat.

Orientació específica d'algunes activitats

A banda de les activitats de lleure, esportives i culturals, es posa èmfasi en la necessitat d'incloure programes de reforç escolar, tant en el període lectiu com en el de les vacances escolars. Es considera necessari establir criteris de qualitat mínims en l'oferta de reforç escolar per aconseguir que sigui efectiu.

També es fa referència a l'oferta d'activitats en horari nocturn adreçades a joves i adolescents, mitjançant projectes que fomentin un lleure nocturn saludable.

Suport a les famílies mitjançant serveis adaptats a la situació actual

Actualitzar els serveis de suport a les famílies en totes les etapes educatives (des d'escoles bressol fins a secundària), per tal de donar resposta a les necessitats actuals i, en especial, a les necessitats generades per les condicions laborals precàries d'algunes famílies.

Redefinir les característiques de l'acompanyament diari (d'acollida i d'acompanyament al menjador, horaris de servei), però també les activitats que s'ofereixen en caps de setmana i en períodes de vacances escolars.

Generar més espais familiars i espais de suport educatiu per als infants i les famílies.

Adequar les característiques de l'oferta a la realitat de cada barri.

Ús social dels equipaments públics

Les entitats que ofereixen activitats fora de l'horari lectiu demanen poder tenir més accés als espais dels centres escolars i d'altres equipaments públics per usar-los i poder-les-hi fer.

Es considera que caldria conèixer millor i de manera centralitzada l'ocupació dels espais per tal de distribuir-hi les activitats, ja que actualment és costós aconseguir informació sobre l'ús dels espais (horaris, tipus d'activitat, entitats que els ocupen). Caldria analitzar com recollir aquesta informació de manera eficient i qui hauria de fer-ho.

Es proposa que, en el marc de la cessió d'ús d'espais escolars emparada per l'autonomia de centre, s'estableixi un marc que reguli les relacions, les cessions d'espais i les condicions de cessió, i que estableixi els criteris de qualitat de l'oferta no lectiva. Se suggereix que aquest marc se situï en els consells escolars de districte.

Es posa èmfasi en la necessitat de crear una gestió unificada de l'ús social dels espais, ja que des dels centres no hi ha capacitat per fer-ho. La gestió unificada permetria dinamitzar l'ús social dels equipaments, facilitar que els agents que generen oferta o que volen fer activitats no organitzades accedeixin a espais, tant per a usos intensius com puntuals; generar una oferta coordinada i fer que els beneficis reverteixin en els equipaments mateix (tant amb relació a les escoles com a altres equipaments públics del territori). La coordinació d'aquesta gestió unificada l'hauria de fer l'Ajuntament per tal de poder millorar l'ús social d'aquests espais i assegurar-ne un manteniment correcte.

El disseny arquitectònic d'alguns equipaments, sobretot en alguns centres esco-

lars, pot suposar un impediment a l'hora de cedir espais (per exemple, quan els espais susceptibles de ser cedits — patis, pistes, aules polivalents— no disposen d'un accés directe o no estan segregats). Es considera necessari que en construir un equipament educatiu els espais es dissenyin de manera que incloguin usos socials (espais segregats).

Una experiència molt ben valorada és la dels patis oberts, juntament amb la de les biblioteques escolars obertes al barri.

Suport econòmic a la realització d'activitats fora de l'horari lectiu

Es considera que el sistema de donar subvencions a les entitats per a la realització d'activitats fora de l'horari lectiu és ineficient.

Seria millor substituir les subvencions a les entitats per convenis de col·laboració i fer que les famílies que no poden accedir a les activitats rebin ajuda de manera individual.

Es posa com a exemple de bona pràctica la campanya de vacances d'estiu, en què:

- Es tracta de pal·liar les desigualtats d'accés mitjançant un sistema de baremació i puntuació i està orientada a concedir beques individuals a les famílies.
- Es treballa de manera col·laborativa i compartida.
- Es fa una campanya de publicitat important liderada de manera centralitzada.

Es proposa ampliar a la resta de l'any el model emprat en la campanya de vacances.

També es creu que caldria invertir més en sensibilització perquè el lleure educatiu arribi a les famílies i als infants en situació de risc.

Mesures adaptades a la realitat de cada districte

Cada districte té unes necessitats diferents i és en l'àmbit de districte on caldria analitzar les necessitats i dissenyar els programes d'actuació (Consell Escolar de Districte).

S'assenyala que el Pla Estratègic d'Educació que s'està treballant en alguns districtes podria ser un marc de diagnòsi i un protocol d'actuació al districte també en el temps fora de l'horari lectiu i en l'orientació a la millora de l'èxit escolar.

Avaluació

Establir mecanismes per avaluar la qualitat de l'oferta d'activitats fora de l'horari lectiu i quin impacte social té.

Participants: Consorci d'Educació de Barcelona, Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB); Institut Barcelona Esports (IBE), Consell de l'Esport Escolar de Barcelona (CEEB); Fundació per a l'Esport i l'Educació de Barcelona (FEEB); Fundació Pere Tarrés (FPT); Fundació Catalana de l'Esplai (FCE).

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - TAULES SECTORIALS

UNIVERSITATS

Síntesi de les aportacions

Les aportacions se centren en els objectius següents:

Adaptar els horaris i usos dels equipaments i serveis a les necessitats de les persones.

Es considera que hi ha un excés de generalització en els enunciats. Alguns enunciats no contempen el fet que la realitat és diversa i complexa. Seria preferible centrar-se en les mesures més viables i mitjançant propostes més concretes.

Algunes de les propostes requereixen processos de debat i de negociació entre totes les parts implicades, com ara els horaris dels comerços, de les escoles bressol o dels equipaments.

Focalitzar les accions en els serveis de cura i d'atenció a les persones i famílies: serveis de cura per a la infància, serveis d'atenció a la gent gran, i serveis per a sectors amb més vulnerabilitat social.

Treballar conjuntament amb les empreses i entitats de la ciutat per fer compatible el temps de treball amb el temps de la vida quotidiana.

Es considera que aquest objectiu també és massa genèric, perquè caldria diferenciar propostes més concretes en funció de la grandària i del sector empresarial.

S'hauria de pensar que la major part de les empreses són pimes i caldria dissenyar propostes orientades a aquest tipus d'empreses.

Evitar generalitzacions i centrar les mesures en quatre línies:

- Promoure: desenvolupar projectes de bones pràctiques, proves pilot per sectors, fer balanç de les experiències i oferir assessorament a empreses.
- Sensibilitzar: explicar els beneficis, elaborar guies, mostrar exemples.
- Administració exemplificadora, aplicació interna a l'Ajuntament.
- Comunicar: enviar missatges positius sobre la qualitat de vida a la ciutat: «Viure a Barcelona paga la pena».

Participants: Teresa Torns, Universitat Autònoma de Barcelona; Marc Grau, IESE Business School.

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - TAULES SECTORIALS

HÀBITAT URBÀ

Síntesi de les aportacions

Projectes en què s'està treballant i que poden contribuir a millorar el temps quotidià als barris:

Barris a velocitat humana

El concepte de *slow city* (ciutat lenta) aplicat al barri. Els barris han de trobar els seus valors propis, no estandarditzats, perquè, associats al temps, els atorguen pertinença i autenticitat.

Pacificació de l'espai públic

En projecte hi ha quatre superilles (l'Eixample, les Corts, Pere IV) en què es pacificarà el trànsit.

Camins escolars

L'experiència és molt ben valorada. Es considera que cal més impuls per ampliar el nombre de camins escolars, sobretot des dels districtes.

"Smart-city" als barris

La sensorització (aprofitant el potencial del telèfon mòbil i de les xarxes sense fil) ha de facilitar la gestió i l'accés a la informació en l'ús dels espais i equipaments de barri.

Urbanisme i provisionalitat

Ús provisional i efímer de l'espai: aprofitar l'espai públic per ubicar-hi activitats mentre no s'hi fan els projectes definitius. Exemple: Pla BUIITS (utilització provisional dels sòls buits per a usos veïnals, com ara horts i pistes de petanca).

Ús estacional: utilitzar els espais públics per a activitats estacionals que es duen a terme de manera periòdica, com ara els mercats al carrer.

Es valoren possibles col·laboracions

Pla del Verd i de la Biodiversitat. A banda del contingut, se'n destaca la metodologia d'elaboració del Pla, que inclou un treball d'explicació en tots els departaments de l'Ajuntament perquè l'integrin en el discurs.

Compromís ciutadà per la sostenibilitat. S'hi poden trobar sinergies, per exemple, difondre el Pacte del Temps a través del seu butlletí electrònic.

Direcció de projectes. S'hi marquen els criteris dels projectes urbanístics; s'hi podrien incloure criteris de temps.

Taula de l'espai públic. Es fan seguiment d'indicadors; s'hi podrien incloure indicadors de temps.

Participants: Ajuntament de Barcelona - Hàbitat Urbà; Agenda 21; Infraestructures i Transports.

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - ENTREVISTES

UNIVERSITATS

Síntesi de l'entrevista

Cal centrar l'acció pública en l'eficiència dels recursos i el treball en xarxa.

Es mostren en desacord amb l'obertura de serveis les 24 hores del dia, ja que no es pot fer creure a la ciutadania que tot pot estar obert sempre. Cal estudiar les hores d'obertura de manera molt acurada, racionalitzant els horaris.

Caldria fer projectes de tipus *action research* (projectes col·laboratius d'investigació) que impliquin la gent. S'han de dissenyar els serveis parlant amb les persones usuàries, implicant-hi la comunitat, els *stakeholders* (col·lectius interessats).

Creuen que el Pacte del Temps recull moltes mesures i que el pla d'acció no hauria de ser tan exhaustiu. S'hauria de potenciar alguna mesura cada any i fer canvis a partir de proves pilot o de microactuacions.

L'Ajuntament ha d'assumir el rol de dinamitzador, de promotor d'acords, buscant sinèrgies, treballant en xarxa i impulsant l'activitat pública/privada.

Obrir moltes hores pot interpretar-se com un malbaratament de recursos públics. Només s'ha de fer quan respongui a una necessitat o demanda i s'haurien d'impulsar projectes pilot amb un efecte multiplicador.

És necessari actuar en tota mena de barris i no només en els més desfavorits, perquè els benestants no tinguin la sensació que els deixen de banda.

Respecte a les escoles bressol, pensen que és erroni augmentar-ne el preu, doncs el problema es manifestaria per una altra banda, per exemple, en salut pública. Les escoles bressol haurien de recollir les noves necessitats (com ara l'Escola Simfonia, o la Petita Escola de Gràcia). Si el servei no es pot oferir amb

l'oferta d'escoles bressol actual, s'hauria de mirar d'oferir un servei complementari dins el mateix equipament.

El petit comerç té moltes dificultats per conciliar. L'Ajuntament podria ser facilitador de solucions, per exemple, mitjançant convenis de pràctiques en comerços d'estudiants de formació professional.

Creuen que en el document del Pacte falta posar èmfasi en la gent gran i les persones amb discapacitat.

Mesures clau

Fomentar el teletreball des de la perspectiva dels beneficis en mobilitat i medi ambient. Treballar un dia a casa redueix la circulació i la contaminació. L'Ajuntament té capacitat per fer pedagogia sobre aquest tema. Proposen tres accions:

- Fer una campanya amb aquesta idea força: un dia treballant des de casa representa un 20 % de temps.
- Elaborar un pla pilot; mesurar els beneficis que se'n deriven (per exemple, organitzatius, d'eficiència, etc.) i també analitzar les pèrdues (per exemple, el contacte personal).
- Treballar per sectors, amb alguna associació empresarial que faci d'agent de canvi, amb un impacte multiplicador (per exemple, l'Associació Catalana de Direcció de Recursos Humans [Aedi]).

Treballar en projectes de temps fora de l'horari lectiu. No es tracta de «col·locar» els nens, sinó de transmetre un missatge educatiu i abordar les situacions més desfavorides.

Participants: Conxita Folguera, ESADE; Zaida Muxí, Universitat Politècnica de Catalunya (UPC); Moisés Carmona, Universitat de Barcelona (UB).

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - ENTREVISTES

PACTE PER LA MOBILITAT

Síntesi de l'entrevista

El Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona 2013-2018 defineix quatre objectius estratègics (mobilitat segura, sostenible, equitativa i eficient) que reverteixen en millores en la gestió ciutadana del temps destinat a la mobilitat quotidiana. Així, aspectes com ara la potenciació del transport públic, la pacificació del trànsit o les millores en la informació sobre mobilitat i transport en temps real conflueixen amb els objectius del Pacte del Temps.

A més, la política de mobilitat de la ciutat s'articula mitjançant el Pacte per la Mobilitat, un fòrum participatiu en què l'Administració local i un ampli ventall d'associacions i d'entitats de la ciutat es reuneixen per construir un model de mobilitat basat en el consens.

En aquesta taula de diàleg s'adopten els compromisos per donar resposta a les noves necessitats de mobilitat a la ciutat.

Respecte a la gestió del temps, es proposen millores perquè el temps que la ciutadania inverteix en els desplaçaments (tant per motius professionals com d'esbarjo) siguin confortables i eficients, tot prioritzant els trajectes a peu i en bicicleta.

Participants: Pere Ferrer i Carme Ruiz, Ajuntament de Barcelona, Mobilitat.

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - ENTREVISTES

ATENCIÓ CIUTADANA

Síntesi de l'entrevista

En aquests darrers anys s'ha detectat un cert descens en el nombre d'usuaris de les Oficines d'Atenció Ciutadana (OAC), en primer lloc a causa de la crisi econòmica, que ha reduït alguns dels tràmits més freqüents (licències d'obres i empadronament) i, en segon lloc, per la migració d'usuaris cap als tràmits electrònics a través del portal web de l'Ajuntament.

Actualment s'està treballant en projectes de millora, tant de l'atenció ciutadana com dels serveis a les empreses.

Projectes destacats d'atenció ciutadana

Tràmits electrònics

Actualment gairebé la totalitat dels tràmits administratius amb l'Ajuntament de Barcelona es poden fer per via electrònica.

Amb tot, s'han adonat que hi ha algunes barreres d'entrada a aquest sistema que impedeixen que algunes persones hi puguin accedir. S'esmenten dos tipus de barreres: les d'accés (perquè no tothom disposa de certificat electrònic) i les d'intel·ligibilitat de la web (no tothom entén com funciona i què cal fer).

Pel que fa a la primera barrera, s'està treballant en un nou sistema d'identificació via mòbil (IDBCN), en fase de proves tècniques i del qual es farà una prova pilot al setembre. Mitjançant un registre previ en una OAC, el ciutadà podrà accedir a tots els tràmits-web a través de la identificació mitjançant el telèfon mòbil.

Pel que fa a la segona barrera, s'està treballant en la millora del portal web.

Tràmits per telèfon

S'està treballant en dues línies:

- Incorporació de nous tràmits via atenció telefònica. Al principi del mandat es podien fer per telèfon un 7% dels tràmits; aquest any es tancarà amb un 30% i a finals del 2015 es preveu arribar fins al 80%.
- S'està treballant per millorar el *call-center* (centre de trucades telefòniques) mitjançant la creació de grups especialitzats, per tal de donar una atenció més adequada en cada cas. Es preveu posar-ho en marxa després de l'estiu.

Quioscocs de tràmits

S'estan utilitzant sobretot per accedir a informació (consulta del mapa), i menys del que s'esperava per consultar l'agenda. Respecte als tràmits, s'estima que al final del mandat els tràmits fets a través dels quioscos sumaran més o menys la mateixa quantitat que els que es fan en una OAC petita.

Benvinguda BCN

Aquest programa no ha acabat de funcionar correctament perquè per fer els tràmits es necessitava informació que els usuaris no tenien a la seva disposició en aquell moment. A més, la gestió d'aquesta informació requeria força temps.

En canvi, ha funcionat molt bé la informació que s'envia a casa quan hi ha un empadronament nou o un canvi de domicili. La ciutadania ho ha valorat de forma excel·lent.

Projectes destacats d'atenció a les empreses

A finals d'any s'inaugurarà l'Oficina d'Empresa, en col·laboració amb Promoció Econòmica i la Cambra de Comerç.

Comptarà amb una única oficina física, una oficina virtual (es redissenya la web perquè integri els serveis i la informació actualment dispersa per diversos portals: Barcelona Activa, Hisenda ...) i atenció telefònica.

Més endavant es preveu treballar en la integració de serveis empresarials gestionats per la Generalitat.

Participants: Emili Rubió, Direcció de Comunicació i Atenció Ciutadana.

55

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pacte del Temps

TEMPS I VIDA QUOTIDIANA - ENTREVISTES

DIRECCIÓ DE PROJECTES - HÀBITAT URBÀ

Síntesi de l'entrevista

Des d'Hàbitat Urbà hi ha interès per realitzar estudis sociològics sobre com s'utilitza l'espai públic abans de fer-hi una intervenció urbanística. Actualment ja ho estan fent en algunes actuacions (per exemple, Pere IV, procés participatiu).

S'ha de conèixer millor com funcionen els espais públics, quins dissenys urbanístics funcionen més bé (per exemple, els diferents trams del passeig de Sant Joan).

Cal dissenyar l'espai públic de manera flexible, perquè s'adapti a usos diferents.

El desenvolupament de la *smart city* (ciutat intel·ligent) en dos àmbits:

- Pot permetre l'aplicació de sensors que donin informació sobre el soroll, a més de vetllar per l'equilibri entre activitat i descans.
- Informació en xarxa sobre transport i mobilitat. Informació actualitzada al mòbil. També estan fent un pilot amb dues marquesines amb tecnologia tàctil per informar sobre activitats culturals a l'entorn.

Microurbanització. Urbanització ràpida i provisional, revisable cada any segons com funcioni. Possibilitat de gestió per part de les entitats que la fan servir. Per exemple, el Pla BUIITS.

Els equipaments tenen un grau diferent d'adaptabilitat segons la normativa que en regeix la construcció. Els programes funcionals tenen normatives amb un grau de rigidesa diferent (per exemple, els centres escolars tenen més restriccions que els centres cívics). En general, la normativa local és menys restrictiva que l'autonòmica i permet introduir processos participatius en el disseny d'equipaments petits.

Possibilitats de col·laboració en estudis d'usos previs d'algunes reformes de l'espai públic, com ara la plaça de les Glòries o la plaça de les Tres Xemeneies; també, en el desenvolupament del projecte pilot sorgit del dossier del temps sobre l'espai públic.

Participants: Maria Sisternas, Direcció de Projectes - Hàbitat Urbà.

PLA DEL VERD I DE LA BIODIVERSITAT

Síntesi de l'entrevista

L'Ajuntament ha d'acompanyar els moviments socials, ha de sumar i fer aflorar iniciatives i contribuir al desenvolupament de projectes. Tanmateix, creuen que té poca capacitat de canviar amb la rapidesa que la ciutadania demana.

Amb el Pla BUIITS es volen repensar els solars i destinar-los a usos que no són viables en altres zones, com ara passejar gossos, fer esport, etc.

S'aposta per un altre model d'horts urbans, més oberts al conjunt de la societat. El model que hi havia fins ara estava orientat a gent gran, discapacitats i inserció social. La normativa limita l'accés d'altres col·lectius, hi ha parcel·les buides i quan els usuaris no hi són estan tancats.

Les àrees de joc infantil deixen poc marge per a la innovació, doncs estan molt regulades.

Caldria sensibilitzar la ciutadania sobre un ús correcte de l'espai públic.

Els problemes en l'ús de l'espai solen sorgir quan es tracta d'un espai petit.

Fer transformacions temporals dels espais públics. Per exemple, convertir les places dures durant l'època d'estiu en zones d'estada amb testos, bancs, parasols.

Possibilitat de col·laboració:
Biblioteca Clarà, al barri de les Tres Torres, procés participatiu per obrir la zona verda.

Participants: Montse Rivero, Conxa Monràs, Pla del Verd i de la Biodiversitat.

CONSELLS I ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ MUNICIPAL - TAULA DE TREBALL

TAULA DE GRUPS POLÍTICS MUNICIPALS

Quines accions emblemàtiques i factibles hauria de prioritzar el Pacte del Temps de Barcelona per promoure la qualitat de vida i la conciliació laboral, familiar i personal de la ciutadania en els anys vinents?

Treball i horaris laborals:

Promoure que Barcelona sigui pionera pel que fa a afavorir uns horaris laborals que facilitin la conciliació i la qualitat de vida:

- Promoure que l'horari de treball acabi a les 18 hores.
- Incidir en un canvi legislatiu sobre els horaris.
- Donar suport a la maternitat/paternitat durant més mesos.

Afavorir una organització del treball més racional:

- Potenciar jornades laborals intensives/ compactes.
- Ajustar les hores de feina en funció del cicle vital.
- Fomentar el bon clima i la confiança en les relacions laborals.
- Assessorar sobre els plans d'igualtat a les empreses.

Reconèixer i difondre bones pràctiques i beneficis:

- Posar en valor bons exemples d'empreses.
- Donar exemple a través del Pla d'Igualtat de l'Ajuntament.

- Explicar l'impacte positiu en la salut, la família i l'educació.

Política i participació ciutadana:

Pactar i acordar mesures entre grups polítics per donar exemple:

- Poder conciliar una tarda per setmana.
- Repensar els horaris de les comissions.
- Trobar solucions per a l'absència en els plens per maternitat/paternitat.

Facilitar l'accés a la participació ciutadana:

- Avançar els horaris en què es convoquen els consells.
- Proporcionar un servei de guarderia quan sigui necessari.
- Fer ús de les escoles o dels espais oberts per a la participació.
- Aprofitar les possibilitats que ofereixen les tecnologies.

Famílies i coresponsabilitat:

Innovar en els serveis de suport a les famílies:

- Facilitar l'autoorganització de les famílies (per exemple, *mom sharing*).
- Impulsar xarxes d'intercanvi familiar a les AMPA.
- Afavorir la gestió flexible d'equipaments i d'espais per fer-ne un ús polivalent i en diferents horaris.

- Estudiar els serveis complementaris a les escoles bressol.

Sensibilitzar sobre coresponsabilitat i coeducació:

- Fomentar la coresponsabilitat entre gèneres.
- Impulsar que els homes facin ús de la baixa de paternitat.
- Donar valor al treball reproductiu i als temps no laborals.
- Incidir en la coeducació a les escoles.

Participants: Convergència i Unió (CiU); Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC); Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Unida i Alternativa (ICV-EUiA); Unitat per Barcelona (UpB).

BCN

Pacte del temps

Per promoure la qualitat de vida
i la conciliació de la vida personal,
familiar i laboral a Barcelona

Edició de Juny de 2014